Է ՏԱՐԻ 1836 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 20 ՄԵՀԵԿԱՆ 4382 — Հ. Տ. 26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — Ն. Տ. 10 ՄԱՐՏ 1890 — ՀԻՃՐ. 18 ՐԷՃԷՊ 1307 | ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԵՒ ԱՅԼ ... ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար [illegible]	160
» » [illegible]	80
» » [illegible]	40
Գաւառաց » [illegible]	200
» » [illegible]	100
Օտար երկիրներու տարե[illegible]	56
» » վեցամսեայ	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾԻՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ

Պ. Սքոթ Քէլթի, Լոնտոնի Արքայական Աշխարհագրական Ընկերութեան գրադարանապետը, նախընթաց շաբթուն հմտալից բանախօսութիւն մը կարդաց «Սեղանաւորաց կաճառին» մէջ, Մեծին Բրիտանիոյ վաճառականութեան և հարստութեան վրայ։ Բանախօսը ցոյց տուաւ թէ բրիտանեան կղզիներն, Հնդկաստանը, գաղթականութիւններն և անգլիական հովանաւորութեան կամ ազդեցութեան ներքեւ գտնուող երկիրներն ի մի հաշուելով, բրիտանեան Տէրութեան տարածութիւնն է տասն միլիոն քառակուսի մղոն, այսինքն գրեթէ հողագնդիս բովանդակ տարածութեան մէկ հինգերորդը։ Բրիտանեան Տէրութիւնն եռապատիկ ընդարձակագոյն է քան Եւրոպա. մէկ ու կէս միլիոն քառակուսի մղոն աւելի ընդարձակ է քան ռուսական Տէրութիւնն յԵւրոպա և յԱսիա. տասնպատիկ աւելի ընդարձակ է քան գերմանական Տէրութիւնն յԵւրոպա և արտաքոյ Եւրոպիոյ, և վերջապէս, ութ միլիոն քառակուսի մղոն աւելի ընդարձակ է քան բովանդակ ֆրանսական երկիրներն, ի միասին առնլով նաեւ զՄատակասքար։

Այս լայնատարած բրիտանեան Տէրութեան մէջ կը բնակին իբր 350 միլիոն հոգիք, յորս կը պարունակին մարդկային սեռին գրեթէ ամեն տեսակներն։ Ուրեմն, երկրագնդիս բովանդակ բնակչաց մէկ չորրորդը կամ մէկ հինգերորդն անգլիական իշխանութիւն կամ գերիշխանութիւն կը ճանչէ։ Հանքածուխն և երկաթը միջոց տուած են անգլիացի ժողովրդեան՝ երկրին ամեն կողմը տարածուելու և այս ընդարձակ Տէրութիւնը կազմելու։ Անգլիական վաճառականութեան գումարն ահագին համեմատութեամբք աճած բազմացած է երեսուն տարիէ ի վեր։ 1860ին Անգլիոյ արտածմունք և ներածմունք ի միասին 365 միլիոն անգլ. ոսկի կ'արժէին, և այս գումար այն ժամանակ անլուր բան մը կը համարուէր։ Անցեալ տարի այդ գումար բարձրացաւ 740 միլիոն ոսկւոյ։ Երեսուն տարի յառաջ, յԱնգլիա մտնող ապրանաց տարեկան արժէքն 210 միլիոն ոսկի էր, մինչ այժմ 427 միլիոն է։ Արտածմունք որք երեսուն տարի յառաջ 164 միլիոն ոսկի էին, այժմ 313 միլիոն հասած են։

Գաղթականութիւններէն կամ օտար երկիրներէն գնուած ապրանաց հարիւրին քառասունն ուտելիք և ըմպելիք են եւ հարիւրին երեսուն եւ հինգը նախնական նիւթեր, որք կը գործածուին անգլիական ճարտարարուեստութեան մէջ, մասամբ յԱնգլիա սպառուելու սահմանեալ, բայց ըստ մեծի մասին արտածման համար։ Նախնական նիւթոց հարիւրին 60ը չբանուած բամպակ և բուրդ են, որոցմէ կը շինուին այն բամպակեղէն և բրդեղէն մանածք, կերպասք և զանազան տարազագործութիւնք որք աշխարհի ամեն կողմը կը ծախուին։ Անգլիայէն դուրս ղրկուած վաճառաց գրեթէ մէկ երրորդը կը բաղկանայ բամպակեղէն մանածէ և բամպակեայ տարազագործութիւններէ։ Նոյն արտածմանց գրեթէ մէկ չորրորդն ալ կը կազմեն մետաղեայ նիւթեր աւելի կամ նուազ գործուած, ընդ որս մեքենայք։ Կը կարծուի թէ հանքածուխն անգլիական արտածմանց մեծագոյն տարրը կը կազմէ, բայց իրօք այս արտածմանց տարեկան գումարին մէկ 17րդ մասն եւեթ հանքածուխէ կը բաղկանայ։

Բրիտանեան Տէրութիւնը կազմող տասն միլիոն քառակուսի մղոն տարածութեան հազիւ 121,000 քառակուսի մղոնը կը պատկանի Մեծին Բրիտանիոյ (ի միասին առեալ Սկովտիա և Իռլանտա)։ Մնացեալ ահագին տարածութիւնն անդրծովեայ ստացուածքներէ կը բաղկանայ։ Մեծին Բրիտանիոյ բազմամարդութիւնն է այժմ իբր 38 միլիոն հոգի, այսինքն անգլիական իշխանութիւն կամ գերիշխանութիւն ճանչող բովանդակ ժողովրդեան իբր մէկ ութերորդը։ Բրիտանեան Տէրութեան բովանդակ վաճառականութիւնն (արտածմունք և ներածմունք) է այժմ մէկ միլիառ 200 միլիոն անգլ. ոսկի, կամ 30 միլիառ ֆրանք, յորմէ 68 առ 100ը բուն իսկ Մեծին Բրիտանիոյ բաժինն է և 32 առ 100ը Տէրութեան Միացեալ մասանց. (Հնդկաստան, գաղթականութիւնք, ևն.)

Բանախօսը ցոյց տուաւ նաեւ թէ Անգլիա իւր գաղթային ստացուածոց մասին աւելի բարեբաստիկ է քան Ֆրանսա կամ Գերմանիա, Փորթուգալ կամ Սպանիա։ Այս գաղթային Տէրութիւնք, բաց ի Ֆրանսայէն, խիստ քիչ բան ունին հասարակածէն անդին։ Բրիտանեան Տէրութեան տարեկան վաճառականութիւնը, մէկ միլիառ 200 միլիոն ոսկի, միւս ամեն օտար երկրաց վաճառականութեան բովանդակ գումարին ճիշդ կէսն է։ Այն մէկ միլիառ 200 միլիոն ոսկւոյ տարեկան վաճառականութենէն արտաքոյ Անգլիոյ գտնուող բրիտանեան ստացուածոց բաժինն է 460 միլիոն ոսկի։ Այս 460 միլիոնէն 170 միլիոնը կը վերաբերի այն անգլիական գաղթականութեանց որոց բնակիչք (10 միլիոն հոգի) ըստ մեծի մասին սպիտակամորթ են կամ բնիկ եւրոպացի։ Մնացեալ 290 միլիոն ոսկին կը վերաբերի Անգլիոյ հասարակածային ստացուածոց, որք ունին 300 միլիոն բնակիչք, յորս սակաւաթիւ են սպիտակամորթք։ Այս հասարակածային ստացուածոց յատկացեալ 290 միլիոն ոսկիէն 180 միլիոն ոսկին Հնդկաստանի վաճառականութեան բաժինն է։ Ի Հնդկաստան ներմուծեալ ապրանաց վեցէն հինգն Անգլիայէն կը բերուի, և Հնդկաստանէն արտածեալ ապրանաց ութէն երեքն յԱնգլիա կը տարուի։

Բանախօսը կը գտնէ թէ հողագնդիս այն մասեր ուր Եւրոպացիք կրնային հաստատուիլ և բարգաւաճիլ՝ ըստ մեծի մասին անգլիախօս ժողովրդոց ձեռքն ինկած են, յորս կը հաշուէ նաեւ զՄիացեալ Նահանգս, որք այս տեսութեամբ անգլիական տարրէն օտար չեն կրնար համարուիլ, և տարեկան 300 միլիոն ոսկւոյ վաճառականութիւն մ'ունին, որոյ 90 միլիոնը նախկին մայր-հայրենեաց (Անգլիոյ) հետ։ Միացեալ Նահանգաց հետ ամենէն աւելի տուրեւառ ընող օտար երկիրն է Անգլիա։

Պ. Քէլթի կը կարծէ նաեւ թէ վաճառականութեան մէջ, որպէս ուրիշ կարգ մը բաներու մէջ, արիւնն ի հաշիւ պէտք է առնուլ։ Նոյն արիւնէ մարդիկ իրարու հետ գործ ունենալ կը սիրեն։ Թէ անգլիական գաղթականութիւնք մայր-հայրենեաց յարեալ պիտի՞ մնան միշտ, թէ այս գաղթականութեանց մեծագոյնք որք այժմ իրենք զիրենք կը կառավարեն՝ պիտի բաժնուի՞ն եւ զատ Տէրութիւններ լինին, ինչպէս եղան Միացեալ Նահանգներն, ապագայն եւեթ կրնայ ցոյց տալ։ Այլ ինչ որ ալ լինի, առեւտրական շահեր ինչպէս և զգացողական պատճառներ այնպէս պիտի ընեն որ անգլիախօս ազգեր առաւելապէս իրարու հետ գործ ունենան։ Պ. Քէլթի անգլիական հպարտութեամբ կը հաստատէ թէ «մեր ցեղին տարածումն աշխարհի ամեն կողմը, մեր երկրախոյզներուն և արկածախնդիրներուն ձեռներէց ոգին նպաստած են առաւելակշռութիւն տալու մեզ առեւտրական ինչպէս և քաղաքական աշխարհին մէջ։ Այս կամ այն ձեւով անգլիական լեզուն հաղորդակցութեան ուղղակի կամ անուղղակի միջոցն է իբր 400 միլիոն ժողովրդոց համար, որք երկրիս բազմամարդութեան մէկ երրորդն են, և ապագայն գուշակողներ կան որք կը կարծեն թէ անգլիերէնն օր մը տիեզերական լեզու պիտի լինի։ Երբ յիշենք թէ Մեծին Բրիտանիոյ բովանդակ վաճառականութեան մէկ չորրորդն անգլիական անդրծովեայ ստացուածոց հետ է, մեր շահը կը պահանջէ որ ամեն ջանք ընենք այդ վաճառականութիւնն յառաջացնելու, մեր գաղթականութեանց զարգացումը քաջալերելու և անգլիական ազդեցութեան սահմանները պաշտպանելու ընդարձակելու համար։ Առայժմ մեր գաղթականութիւնք չեն կրնար բաժնուիլ մեզմէ, իբրեւ ուրոյն պետութիւն անկախ գոյութիւն ունենալու անկարող են դեռ։ Ասպարիզին վրայ այնչափ հզօր մրցակիցներ ունենալով մեզ դէմ, մեր դիրքն անվթար պահպանելու միջոցներէն մին ալ պէտք է համարենք լիակատար ծանօթութիւն ստանալ այն աշխարհագրական պայմանց որք սերտ կապակցութիւն ունին վաճառականութեան յաջողութեան հետ»։ Բանախօսն ի վերջոյ յառաջացնեց առեւտրական աշխարհագրութեան ուսման գործնական օգուտները։

ՊՐՈՒՍԻԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Պրուսիոյ Դեսպանախորհուրդը կը շարունակէ իւր նիստեր, և շատ գործ չի տեսներ։ Պրուսիոյ կը գրուի առ [illegible]. «Դեսպանախորհրդոյ վերջին նիստերէն միոյն մէջ կարդացուեցաւ կանոնագիրն որ կը վերաբերի գերեաց տուրեւառին ջնջման այն երկրաց մէջ ուր գերիներ կը ծախուին։ Բ. Դրան լիազօր պատուիրակ Գարաթէօտօրի էֆէնտի այս առթիւ յայտարարեց թէ Թուրքիա չի կրնար հրաժարիլ իւր երկրին սահմանաց մէջ ընտանեկան գերութիւնը պահպանելու իրաւունքէն, որ մահմետական ժողովրդեան բարուց և սովորութեանց մէջ մնացած բան մ'է։ Դիտել տուաւ թէ 1889 նոյեմբեր 30 թուով օսմանեան նոր օրէնք մը նոր գերեաց ի Թուրքիա ներմուծումը կ'արգիլէ։ Եթէ այս օրէնք խստիւ ի գործ դրուի, ընտանեկան գերութիւնն ինքնին ատրեճանաբար կը ջնջուի քիչ ժամանակէն։ Բանաւոր է ուրեմն ընդունիլ իբրեւ առժամանակեայ վիճակն ի Թուրքիա, մանաւանդ որ ընտանեկան գերութիւնն յոյժ մեղմ վիճակ մ'է Թուրքիոյ մէջ»։

Սըր [illegible] լիակատար իրաւունք կու տայ Գարաթէօտօրի էֆէնտիի տեսութեան, և այս առթիւ կը յիշեցնէ մոացի Մահմետականի մը խօսքն որ օր մ'իւր ընտանեաց անդամոց ոմանց վրայ խօսելով ըսեր է. «Զասոնք գերի կ'անուանեն։ Բայց իրօք մե՛նք ենք անոնց գերին, որովհետեւ անոնց ամեն կամքը կը կատարենք»։

ՊՈՒԼՂԱՐԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Չեռնակորայի Նիքոլա իշխանը յարմու մէջ Փեթերսպուրկ կ'ուղեւորի։

—Հինգշաբթի երեկոյ, Ալեքսանդր Թագաւորին գահակալութեան առաջին տարեդարձին առթիւ, մեծ հացկերոյթ տրուեցաւ Պելկրատի Գոնաքին մէջ. (Պելկրատի արքայական եւ Սոֆիայի և Փիլիպէի իշխանական պալատները դեռ եւս Գոնագ կ'անուանին։) Միքայէլ Մետրապոլիտ բաժակ առաջարկեց ի պատիւ Թագաւորին. խնամակալ Պ. Ռիստիչ պատասխանեց՝ բարեմաղթելով անխախտ միութիւն ազգին և արքայական գերդաստանին։ Աւստրիոյ հիւպատոսին Բ. կարգի Ս. Սավայի պատուանշան տրուեցաւ այս առթիւ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՓՐԻԿԷ

Անցեալ հինգշաբթի, Իտալիոյ Երեսփոխանաց ժողովը վիճաբանեցաւ կառավարութեան ափրիկեան աշխարհավարութեան վրայ։ Պ. Քրիսփի յայտարարեց թէ Մասուայի գրաւումը չէ գրգռած Անգլիոյ նախանձն, որուն հետ Իտալիա կատարելապէս համաձայն կը գտնուի։ Պ. Քրիսփի վստահութեան քուէ պահանջեց, զոր 55 ի դէմ 193 ձայնիւ տուաւ ժողովը։

ԳՈՐԾԱՒՈՐԱՑ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գործաւորական դեսպանախորհրդոյ վրայ առ Պ. Հէրպէթ ղրկած ծանուցագրով Պ. Սփիւլէր կը բացատրէ թէ ո՛րչափ դժուար է միջազգային Դեսպանախորհրդոյ մը մէջ լուծել այնչափ փափուկ և չփոթ խնդիրներ։ Օրական աշխատութեան տեւողութիւնը սահմանաւորել Դեսպանախորհրդոյ վիճաբանութեանց նիւթ չի կրնար լինել, որովհետեւ արհեստական արտադրութեան ընդհանուր պայմաններուն հետ կապակցեալ է, և բոլորովին ներքին խնդիր մը պէտք է նկատուի։ Ֆրանսական կառավարութիւնը պատրաստ է սկզբամբ հաւանելու առաջարկեալ Դեսպանախորհրդին, իրեն վերապահելով իւր վերջնական որոշումներ մինչեւ որ Դեսպանախորհրդոյ գործը վերջնապէս յայտնուի։

—Իւր անցեալ հինգշաբթի աւուր նստին մէջ Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը վիճաբանեցաւ Պ. Լօքի հարցապնդման վրայ, որ Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն նկատմամբ կառավարութեան հայեացքը կ'ուզէր իմանալ։ Պ. Սփիւլէր պէտք եղած բացատրութիւնները տուաւ, ըստ այն ծանուցագրոյ զոր ուղղած է Պերլինի ֆրանսական դեսպան Պ. Հէրպէթի։ Ըսաւ թէ «գործաւորական խնդիրները քաջ գիտցող պատուիրակներ պիտի ղրկուին։ Ֆրանսա որ իւր զօրութիւնը վերստին գտած է՝ բանականութեան, մարդասիրութեան, քաղաքակրթութեան և յառաջդիմութեան ձայնը լսելի պիտի ընէ Պերլինի մէջ, (ուր կ'երեւի թէ ուրիշ Տէրութիւնք տարբեր ձայն մը լսելի պիտի ընեն)։ Պ. Սփիւլէրի վերջին խօսքերը ջերմ հաւանութեամբ ողջունեցան, և 4ի դէմ 480 քուէով, ժողովն ընդունեց Պ. Սփիւլէրի պահանջած «պարզ օրակարգը»։

ՉԵՌՆԱԿՈՐԱՑԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ Ի ՍԵՐՊԻԱ

Սերպիոյ չեռնակորացի գաղթականաց խնդիրն օր ըստ օրէ կարեւորութիւն կը ստանայ։ Ի սկզբան սերպ կառավարութիւնն հաւանած էր 2,000 գաղթականներ միայն ընդունելու, զորս Չէթինէի կառավարութիւնը կը ղրկէր, նկատելով թէ չի կրնար կերակրել։ Բայց 2,000 գաղթականաց թիւր մէկ քանի շաբթուան մէջ 7,000ի բարձրացաւ, և մինչ Վիեննայի լրագիրք կը գրեն թէ այս գաղթականաց ի Սերպիա առաքումը քաղաքական նպատակաւ է, միւս կողմէ այս գաղթականք իրենց անհանդարտ ընթացքով կ'արդարացնեն այս կասկածներ։

Չեռնակորացիք ստէպ անօթի կը մնան, ո՛չ միայն զի իրենց հայրենի երկիր ամուլ է ի բնէ, այլ և վասն զի գործել չեն սիրեր, և յանցելումն վարժուած են դրացի երկիրներն արշաւելու և ապստամբութիւններ գործելու։ Սերպիա գաղթելով իրենց այս բնական հակումէն չհրաժարեցան։ Սերպիա գաղթած — կամ մանաւանդ գաղթել սրուած — Չեռնակորացիք ապաքէն իրենց ցեղին ամենէն անհանդարտ տարրերն էին, և սերպ իշխանութիւնք դժուարութիւն կը քաշեն զանոնք կառավարելու։ «Սերպ ազգը չպիտի կրնայ մարսել այս օտար տարրն, և հետեւապէս ո՛ և է կերպիւ դուրս պիտի տայ զայն, ըստ բնական օրինաց, գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար, արտաքսելով Չեռնակորացի գաղթականներն։ Ասոնք ո՞ւր պիտի դիմեն ուրեմն։ Ա՛յս է օրուան խնդիրը», կ'ըսէ լրագիր մը։

ԼԱՏԻՆԱԿԱՆ ՏՈՒՄԱՐ

Պուքրէշէ կը ծանուցուի թէ Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխան և Պ. Սթամպուլով համաձայնած են յունականին տեղ լատինական տումար գործածել պաշտօնապէս ամեն պաշտօնական գործողութեանց մէջ։

Ռուսիա դեռ չէ ընդունած լատինական տումարն, որովհետեւ Արեւելեան Եկեղեցւոյ պատկանող ժողովուրդք հակակիր են տումարի փոփոխութեան։ Կը թուի տեսնել թէ պուլկար ժողովուրդը գո՞հ է այս զգացումէ։ Որչափ մեք գիտենք, Պուլկարք ո՛չ նուազ աւանդապահ մէկ անդամն են սլաւ գերդաստանին, որ որոշիչ յատկանիշներէն մին իւր աւանդապահ ոգին է։

Ի ՍՈՒՏԱՆ

Սուտանի կողմերէն Վատի-Հալֆա եկող գաղթականներ կը ծանուցանեն թէ Եմիր Ապտուլլահ դէպ ի հիւսիս կը ղրկէ իբր 20,000 մարդիկ, որք երկու գունդերու բաժնուած, եգիպտական սահմանաց վրայ պիտի քալեն։ Այս բանակ պատերազմիկներէ աւելի պիտի բաղկանայ, որք իրենց ընտանիքներն ի միասին չպիտի բերեն, Վատի-էլ-Նէճումի ձախողուածին չենթարկուելու համար։ Բայց անգլիական զինուորական իշխանութիւնք չեն կարծեր որ այս յարձակումն քիչ ժամանակէն տեղի ունենայ, զի Խարթումի մարդիկը պիտի սպասեն որ Նեղոս իջնէ, որպէս զի Եգիպտացիք շոգենաւերով դէպ ի վեր զօրք ղրկելու կարող չլինին։

Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

Կը հաստատուի թէ Տոնտուքով Քորսաքով իշխան, որ այս օրերս Փեթերսպուրկ գնաց, վերջնապէս կը հրաժարի Կովկասիոյ կուսակալութենէն, և այժմ կ'ըսուի թէ Շէրեմէթիեվ կոմս, Տոնտուքովի օգնականը, պիտի յաջորդէ նմա։

—Տփղիսէ կը գրուի թէ այս օրերս ռուսական իշխանութիւնք սահմանագլուխները կը զօրացնեն մասնաւոր փութաջանութեամբ, և մանաւանդ զօրք և հրետանիք կը հաւաքուին եղեր։

—) 91 —(

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

Արդէն, միակ արտասուողն ինք չէր, վասն զի Ժէնգոլիտ ալ կը հեծեծէր իր խուցին մէջ, ուր փակուած էր։

—Ա՛հ, կ'ըսէր ինքնին, միթէ իմ աչքիս առջեւ պիտի տեսնե՞մ այսպիսի անիրաւութեան մը գործուիլը։ Իմ զաւակս այդ թշուառակա՞նը պաշտպանէ, և իրեն սպասող արդար պատիժէն ազատէ զանիկայ։ Վասն զի ես չեմ տարակուսիր թէ մարդասպանն ինքն է։ Այն մարդը որ կարող է գործելու այն վայրագութիւնը զոր գիտեմ, կարող է նաեւ ոճիր մը գործել։ Իմ զաւակս այդ մարդուն բարեկա՛մը գտնուի։ Իմ զաւակս անոր աղջկան հետ ամուսնանա՛յ։ Ռընոտիէններու գարշելի ընտանիքը խնամութի՞ւն հաստատէ մեր ընտանեաց հետ։ Մեր երեսին ցեխ նետել է այս։ Արիւնախա՛ռն ցեխ։ Ո՛չ, Աստուած չի կրնար այսպիսի անիրաւութիւն մը թոյլատրել։ Դիպուած մը, նոր դժբաղդութիւն մը, գուցէ աղէտ մը պիտի ստեղծէ, բայց վերջապէս թոյլ չպիտի տայ։

Այս խօսքերը կ'ըսէր, բայց չէր համար։ Ուստի՞ պիտի գար դժբաղդութիւնը։ Հորիզոնին ո՞ր կէտէն պիտի պատահէր արկածը։

Գիշերը յուլով անցուց։

Բանիցս փափագ ունեցաւ երթալ Նօէլը գտնելու, զանիկայ արթնցնելու և ըսելու.

«Ես Ֆէրնանտն եմ, քու մայրդ։ Ռընոտիէն սա բաներն ըրած է։ Ես իր գոչն եմ։ Վաղը Պէրժերօ գնա՛, եւ ըսածս պատմէ՛ եղբորդ»։

Բայց այդ քաջութիւնը չէր ունենար։ Կ'ուզէր տակաւին սպասել։ Այդ յայտնութիւնն ընելու պատրաստուած պահուն՝ կը տկարանար։ Եւ սակայն քանի՛ քանի՛ անգամներ այդ քաղցր բառը, «մայր», եկած էր իր շրթանց վրայ։ Քանի՛ քանի՛ անգամներ ցած ձայնով կ'արտասանէր զայն, զաւակը երեսը նայելով։

Պիտի հասնէ՞ր այն օրը յորում կարենար աներկիւղ արտասանել զայն բարձրաձայն։

Եւ այդ օրը, արդեօք ուրախութենէն չպիտի՞ մեռնէր։

Զ

ՎԻԼԼԱՏՕՆԻ ՄԻՋՈՑԱՒ ԱԶԱՏՈՒԱԾ

Յաջորդ օրերուն մէջ սակաւ ինչ հանդարտութիւն տիրեց ի Պէրժերօ եւ երիցատան մէջ։ Ո՛չ այնքան հանդարտութիւն էր որքան լռութ. Տեղի ունեցած դէպքերը խորապէս յոգնեցուցած էին Ժէնգոլիտն ու երկու եղբայրները։

Ըստ սովորութեան տեսան զիրար, բայց ո՛չ մին, ո՛չ միւսը համարձակեցան խօսք բանալ անցած դարձածներուն վրայ։

Երկուքն ալ կը քաշուէին։ Այս բան անհերեւ էր։ Իրենց խօսակցութեններէն կը նշմարուէր թէ ըսել ուզածնին չէր որ կ'ըսէին, եւ թէ այն նիւթեր որոց վրայ կը խօսէին անտարբերութեամբ, իրենց սրտէն չէին գար։

Շատ անգամ, չփոթած եւ անխօս, զիրար կը դիտէին, բայց երկուքն ալ աչքերնին վար կը կախէին։

Իրաւ է թէ միշտ առաջուան պէս կը սիրէին զիրար։

Սակայն իրենց գորովանաց վրայ ըստուեր մը տարածուած էր։ Առաջուան նըման համարձակ, սրտաբաց չէր այդ գորով։

Ժէնգոլիտ միայն յուսոյ նշոյլ մը ունէր դեռ։

Այնքա՛ն ահեղ, այնքա՛ն անհաւատալի կ'երեւէր իրեն թէ Վիլլատօն, Իսրայէլի որդին, կրնար Ռընոտիէնը պաշտպանել, որ հակառակ անցած դարձածներուն, հակառակ Անտրէի հաստատ կամաց, ու եղբօրը կշտամբանաց ընդդիմանալուն, չէր հաւատար որ իր որդին մինչեւ վերջը պիտի համառէր այդ յամառութեանը մէջ։

Եւ Անտրէի լռութենէն զատելով թէ երիտասարդը կը վարանէր անտարակոյս, Ժէնգոլիտ կ'ըսէր երէցին.

—Հանգստացէ՛ք, պարոն երէց, եղբայրնիդ այդ մարդը չպիտի պաշտպանէ։

Երէցը գլուխը կ'օրօրէր տարակուսական ձեւով մը։

Եղբայրը մերժած էր իր բոլոր առաջարկութիւնները։ Իրեն այլ եւս ըսելիք չէր մնար. ուստի յուսահատած էր։

Օրերը կ'անցնէին, և Անտրէ Օրլէան չէր դարձած։ Ժէնգոլիտ կը յաղթանակէր։

—Կը տեսնէ՞ք, կ'ըսէր, պարոն երէց, դատը մօտ օրէն պիտի տեսնուի։ Պարոն Անտրէ ա՛լ չգնաց Ռընոտիէնը տեսնել։ Ապահովապէս անոր պաշտպան փաստաբանն ըլլալէ ձեռք քաշած է։

Նօէլ չէր պատասխաներ։ Միշտ չէր համարձակեր յուսալ։

Եւ աղէկ կ'ընէր, վասն զի օրին մէկը առաւօտուն, հետեւեալ տոմսակն ստացաւ.

«Ես Օրլէան կ'երթամ Ռընոտիէնի հետ նոր տեսակցութիւն մը ունենալու համար։ Լաւ մտածեցի։ Քու առաջ բերած պատճառներդ անիրաւական են։ Ուրեմն պարտաւոր եմ պաշտպանել Ժիլէթի հայրը։ Եւ պիտի պաշտպանեմ։ Դուն չես կրնար արգիլել զիս՝ պարտքս կատարելէ։»

Նօէլ հառաչեց։ Ժէնգոլիտ ներս մտած ըլլալով, տոմսակն անոր ցոյց տուաւ։ Ազախինը ակնարկ մը նետեց թղթին վրայ։ Պէտք չունեցաւ կարդալու։ Հասկցած էր։ Աչքերն արտասուօք մթագնեցան եւ փութաց դուրս ելլել։

Այդ վայրկեանէն սկսեալ, այլ եւս չխօսեցաւ։

Չէր ապրեր, մեքենաբար կ'աշխատէր առանց ըրածին վրայ մտածելու, եւ Օրլէանի մէջ տեղի ունենալիք անցքը միայն խորհելով. Վիլլատօնի որդւոյն Ռընոտիէնը պաշտպանելը։

Այնպէս կուգար իրեն թէ կը լսէր Անտրէի պաշտպանողական ճառը։

Իր բոլոր սրտովը պիտի պաշտպանէր։ Պիտի ըսէր երդուեալաց, դատաւորներուն, թէ երեւան եկած ապացոյցներն անբաւական են, մի առ մի պիտի հերքէր զայնս, անոնց ոչնչութիւնը հաստատելով։ Պիտի ըսէր թէ այս ամբաստանութիւն այլանդակ բան է, երբ Ռընոտիէնի նման պարկեշտ մարդու մը վրայ կը ծանրանայ։ Ու ընդարձակօրէն պիտի խօսէր այդ պարկեշտութեան վրայ։ Ֆէրնանտի եւ Իսրայէլի զաւակը ցոյց պիտի տար դատաւորաց թէ ի՛նչ եղած է բժշկին կեանքը, համակ անձնուիրութեան, յոգնութեանց, զոհողութեանց նուիրեալ կեանք մը։ Պիտի նկարագրէր այդ կեանքը, որ սահմանած էր պաշտելի աղջկան մը քով զոր ամեն ոք կը սիրէր ի Սէրտօն, եւ քանի տարիէ ի վեր անդամալոյծ, հիւանդ կնոջ մը քով։

«Այս մարդ երջանիկ կեանք մը չէ ունեցած, պիտի ըսէր, այդ հիւանդին քով ի՞նչ քննադատելի արարք ունեցած է։ Պարտքե՞ր։ Ի՞նչ է յանցանքն եթէ հարուստ չէ։ Եւ միթէ իր աղքատութեան պատասխանատու՞ է ինքն։ Ձրիաբար կը դարմանէ չքաւորները։ Մինչեւ իսկ, շատ անգամ անոնց դեղերուն ծախքն ալ կը վճարէ, երբ պէտք եղածին չափ դրամ չունին դեղ գնելու համար։ Եթէ նուազ վեհանձն եղած ըլլար և նուազ ողորմած, անտարակոյս աւելի հարուստ պիտի ըլլար և դուք չպիտի իմանայիք իր վարմանցը մէջ ունեցած այն քանի մը չեղումները զորս հիմակ իր երեսին կու տաք, վասն զի կը տեսնէք թէ ձեր յայտարարութիւնն հաստատելու կրնան ծառայել, բայց որոց վրայ պարզապէս պիտի ծիծաղէիք, եթէ ուրիշ պարագաներու մէջ իմացած ըլլայիք զայն։ Ձեր ամբաստանած անձը պարկեշտ մարդ մըն է»։

Այո՛, Ժէնգոլիտի ականջին կը հնչէին բոլոր այս խօսքերն։ Եւ բարկութենէն ու յուսահատութենէն կը դողար։

Անշուշտ Անտրէ իր պաշտպանողական ճառը պիտի աւարտէր սա բառերով, երդուեալ դատաւորաց մտքին վրայ ազդելու համար.

«Այս պարկեշտ մարդը աղջիկ մը ունի եւ ես կը սիրեմ այդ աղջիկը։ Վաղուց ի վեր կը սիրեմ։ Զինքն ամուսնութեան խնդրեցի հօրմէն՝ որ յանիրաւի ամբաստանուած է, հօրմէն՝ զոր իբր յանցաւոր կը հաչէք, եւ հիմակ ալ կը խնդրեմ։ Այժմ ապահով էք թէ կը հաւատամ իր անմեղութեանը։ Կը կարծէ՞ք թէ Վիլլատօն մը պիտի յօժարի, որքան ալ բուռն ըլլայ իր սէր, ոճրագործի մը աղջկան հետ ամուսնանալու։

Այս պիտի ըլլար անշուշտ իր ճառին վերջաբանը։

Դատաւորք պիտի յուզուէին, վասն զի երիտասարդն իր բոլոր սրտով պաշտպանած պիտի ըլլար ամբաստանեալը։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եդեսիոյ առաջնորդ Մխիթարեան Գեր. Խորէն եպիսկոպոս երէկ հեռագիր մ'ուղղելով առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, կը ծանուցանէ թէ ծերութեան և տկարութեան պատճառաւ հրաժարած է պաշտօնէն և վանք մը քաշուած, ուստի կը խնդրէ որ իր հրաժարական այս անգամ ընդունուի վերջապէս.

Մայր Եկեղեցւոյ Թաղական Խորհրդոյ ընտրութիւնն, որ անցեալ կիրակի կատարուած և համեմատականի մնացած էր, երէկ վերջնապէս կատարուեցաւ և հետեւեալ արդիւնքն ունեցաւ.

Յակոբ էֆէնտի Աճառեան, Պօղոս էֆ. Էքսէրճեան, Նասիպ էֆ. Պարադաշեան, Դաւնիկ էֆ. Փափազեան, Յարութիւն էֆ. Մոսիկեան, Գրիգոր էֆ. Մարգարեան, Ստեփան էֆ. Քէօսէեան, Մարտիրոս էֆ. Հարէնց, Նասիպ էֆ. Աճէմեան, Յարութիւն էֆ. Տ. Եփրեմեան, Եղիազար էֆ. Մելիքեան եւ Համբարձում էֆ. Կիւմիւշեան.

Ազգային Ժողովոյ Ատենապետ Այն. Տր. Թիրեաքեան էֆէնտի երէկ այցելութեան երթալով Գեր. Նար-Պէյ Սրբազանին, հաստատեց թէ լերդատապի հիւանդութիւնն անցած է գրեթէ և Ն. Սրբազնութիւն սկսած է ապաքինիլ.

Բազմաթիւ երեսփոխանք և ազգայինք երէկ նմանապէս այցելութեան գնացին Ն. Սրբազնութեան.

Սամաթիոյ Դրասխանական ընկերութիւնը ժամանակէ մ'ի վեր դադարեալ վիճակի մէջ գտնուելով, իր գոյից դրամական մասն երկու վաճառականներու քով շահու դրուած էր. Այս օրերս ընկերութեան գլխաւոր անդամք խորհրդակցելով, յիշեալ գումարէն 100 ոսկին Հիւանդանոցի վերաշինութեան յատկացուցած եւ Պատ. Հոգաբարձութեան յանձնած են, և մնացեալն, իբր վեց ոսկի, Գալֆայեան Որբանոցին յատկացուցած են.

* *

Առաջիկայ չորեքշաբթի առաւօտ Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնն և Վսեմ. Արիկ էֆէնտի Ոսնեան Հիւանդանոց պիտի երթան՝ նոր սկսուելիք շինութեանց վրայ ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը կատարելու.

Կարնոյ 1859ի մեծ երկրաշարժին՝ քաղաքին Ս. Աստուածածնայ հոյակապ կամարներուն վրայ ճեղքուածներ գոյացած էին որք ժամանակին հետ ու թեթեւ երկրաշարժից պատճառաւ հետզհետէ մեծնալով ու տարածուելով, եկեղեցւոյ կամարն յայտ վտանգալից վիճակի մը մատնուած է այսօր. Գեր. Օրմանեան Սրբազան իր ժամանակին նշմարելով սպառնացող վտանգն, եկեղեցւոյն վերանորոգութեան յատակաձեւը պատրաստել տրուած էր տեղացի երկու երկրաչափներու ձեռամբ. 1889ին, Կարնոյ գաւառական երեսփ. ժողովը լուրջ ուշադրութեան առարկայ ընելով այս խնդիրը, յանձնաժողով մը կազմեց որպէս զի տեղւոյն Բաղ. ժողովոյն աջակցութեամբ պէտք եղածն ի գործ դնէ. Այդ երկու մարմինք Օրմանեան Սրբազանին գրած էին, ի Կ. Պոլիս, նախապէս պատրաստել յատակաձեւն ու յարակից տեղեկագիր մը որուն համամիտ գտնուած էր ճարտարապետ Յովսէփ էֆ. Աղնաւոր, առ որ դիմած էր Կարնոյ նախորդ առաջնորդը. Սակայն, միեւնոյն ժամանակ թէ՛ տեղացի փորձառու վարպետներ և թէ՛ Երզնկայէն ու Բաբերդէն յատկապէս Կարին կոչուած խալիֆաներ քննելով եկեղեցւոյն շինուածը, վտանգին ծանրութիւնն հաստատելով հանդերձ, տարակարծիք գտնուած էին. Յանձնաժողովը՝ նկատելով խնդրոյն ծանրակշիռ հանգամանքն ու ապագայ պատասխանատուութեան ծանրութիւնն, որոշած է Կ. Պոլսէն գործնական հմտութիւն ունեցող ճարտարապետ մը տանիլ ի Կարին. Այս նպատակաւ, տեղւոյն Բաղ. ժողովը պաշտօնագիր մ'ուղղելով առ նորընտիր առաջնորդն, Գեր. Տ. Դէորդ Մ. վրդ. Իսթիլեան, խնդրած է որ վերոյիշեալ ծրագիրն ու տեղեկագիրն ենթարկէ մայրաքաղաքիս հայ և օտարազգի նշանաւոր ճարտարապետաց կարծեաց, ու անոնց խորհրդով ճարտարապետ մը որոշէ իր հետ Կարին տանելու համար.

Սոյն շինութեան ծախուց գումարը 3000 ոսկի կը հաշուի.

Տիկին Նեկտար Ասպետուհի Զանդ ի Փարիզ գտնուած առեն փափաքելով Ազգային Հիւանդանոցի նուիրել Կ. Պոլսոյ Աստարճի Խանի մէջ իրեն սեպհական կէս բաժինները չորս սենեկաց, ըստ օրինի Հիւանդանոցի սեպհականելու համար պէտք եղած փոխանորդագրերն ստորագրեր, և Վսեմ. Սապետ Զանդ՝ Փարիզի օսմանեան և աւստրիական դեսպանաց վաւերացունել տալով զայն՝ մայրաքաղաքս ղրկեր է. Սակայն, փոխանորդագիրն Հիւանդանոցի վարչական սենեակն հասած օրը Ասպետուհւոյն մահուան գոյժն ալ հասնելով, կարելի չէ եղեր օրինական գործողութիւնները կատարել՝ Հիւանդանոցի սեպհականութեանց կարգը անցունելու համար. Արդ՝ Հիւանդանոցի պատուարժան Հոգաբարձութիւնը տեղեկագրելով զայս առ Քաղաքական Ժողովն Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան՝ առաջարկած է Օգոստ. Սուլթանէն խնդրել յիշեալ չորս բաժիններուն շնորհումն ըստ փափաքանաց հանգուցեալ Ասպետուհւոյն. Անտարակոյս եմք որ եթէ ըստ արժանւոյն մատուցուի խնդիրն՝ Նորին կայսերական Վեհափառութիւնն խոյն կը հաճի հրամայել գործադրութիւնն. Յիշեալ չորս կէս բաժիններն 350-400 լիրա կարժեն և 35-40 լիրա տարեկան հասոյթ ունին. (Փունջ)

Արմաշու Դպրեվանուց տեսչութեան կողմանէ կը հաղորդուի մեզ, որ թէպէտ վերջին առեններս ինֆլուէնցա ախտը վանքին մէջ երեւցաւ, և աշակերտաց մեծ մասը վարակուեցան եւ հիւանդացան, սակայն այժմ յիշեալ ախտը թէ՛ գիւղէն և թէ՛ վանքէն հեռացած է, և բոլոր հիւանդք կատարելապէս ապաքինած են.

Միայն Ննջարանի գիշերապահ ծերունի Մհ. Վարդան աղա Իմանեանը վախճանած է փետրվար 3ին, եւ այն ալ իր հնացեալ չնչարգելութեան հիւանդութեամբ.

Գալֆայեան Որբանոցի Տեսուչ-Մայր Երանուհի մայրապետ ժանտատենդէ բռնուած ըլլալով, երկու շաբաթէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ.

ԼՍԱԵԱՆ գերդաստանն հրապարակաւ իւր ջերմ շնորհակալիքը կը յայտնէ այն ամեն ազգականաց և բարեկամաց՝ որք ներկայ գտնուելով հանգուցեալ ԳԱԲՐԻԷԼ Էֆ. ԼՍԱԵԱՆի յուղարկաւորութեան տխուր հանդիսին, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքն արտայայտեցին.

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երէկ առաւօտ Օրթագիւղի մէջ անձնասպանութիւն մը կատարուեցաւ, որ դառնակսկիծ տպաւորութիւն մը բրաւ ամբողջ գիւղին մէջ. Անձնասպանն էր Տիկին Միւնէվվէր Եազըճեան, ամուսին Եազըճեան Յակոբ էֆէնտիի և զոքանչ Վսեմ. Աբրահամ փաշայի. Անձնասպանութիւնը կատարուած է հետեւեալ պարագայից մէջ.

Տիկին Միւնէվվէր շաբաթ գիշեր բարեկամուհւոյ մը տունն այցելութեան գացած և հանդարտ երեկոյթ մը ունեցած է. Երէկ առաւօտ, սպասաւորը տիրուհին տեսնելու պէտք ունենալով, կը փնտռէ զնա և չգտներ. Տանը գտնուած կողմերը խուզարկելու պահուն, պատուհանէ մը նշմարելով որ ճեմիշի դրան մէջ կախուած մարմին մը կ'երեւի, կը խորտակէ այդ դուռն և աչքին առջեւ մը կը պարզուի իր առջեւ. Տիկին Միւնէվվէր դրան հօրիզոնական գերանէն կախուած էր սպիտակ ժապաւէնով մը. Դէմքը աղաւաղուած չէր բնաւ. միայն վզին վրայ կապտութիւն մը կար. Ոտքին տակ գըլորուած կը մնար գոլ մը և կ'երեւի թէ անոր վրայ ելլելով ի գործ դըրած էր իւր եղերական խորհուրդը. Սպասաւորը կը փութայ վար առնել հէգ կնոջ մարմինն և անմիջապէս իմաց կուտայ տանեցւոց որք կուգան կը հասնին. Անձնասպան տիկնոջ տարաբաղդ ամուսնոյն ու զաւկին յուսահատութիւնն աննկարագրելի է. Տոքթ. Միքճեան որ կոչուած էր փութով, կը հասնի և կենդանութեան հետք մը գտնելու յուսով արհեստին բոլոր միջոցներն ի գործ դնելէ յետոյ կը յայտարարէ թէ անձնասպանը կէս ժամէ ի վեր մեռած էր արդէն. Այս ցաւալի դէպք իմաց կը տրուի եկեղեցւոյն և միեւնոյն ժամանակ ոստիկանութեան. Ոստիկանութեան պաշտօնեայք կուգան և պէտք եղած օրինական քննութիւնները կատարելէ յետոյ իրողութիւնը կը տեղեկագրեն Պէշիքթաշի ոստիկանութեան, ուստից կը հաղորդուի ի Կայսերն Սէրայ.

Այս անձնասպանութեան պարագայք Օրթագիւղի եկեղեցւոյն կողմէ տեղեկագրուած են ի Պատրիարքարան.

Անձնասպան տիկնոջ մարմինն իւր տան մէջ կը մնար մինչեւ այս առաւօտ, սպասելով Բերայի կառավարչութեան բժիշկին գալստեան և Ազգ. Պատրիարքարանէ տրուելիք հրահանգին.

Տիկին Միւնէվվէր ժամանակէ մը հետէ սեւամաղձութեան մը մատնուած էր, որ հետզհետէ սաստկանալով՝ զինքը մղած է անդիմադրաբար այս տխուր վախճանին դիմելու. Վերջին օրերս քանիցս յայտարարած էր թէ կեանքէն ձանձրացած ըլլալով, կ'ուզէ վերջ տալ իւր կենաց.

Տարաբաղդ տիկնոջ մահն ընդհանուր վիշտ պատճառած է բոլոր զինքը ճանչցողներուն.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ
Տնտեսական Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

1. Նոր գիւղի եկեղեցւոյ Սնտուկի մատակարարութեան միամեայ հաշուեցոյցն՝ 1889 յունուար 1է մինչ ցվերջ դեկտեմբերի նոյն տարւոյ, և

2. Գուրուչէշմէի եկեղեցւոյ սնտուկի մատակարարութեան վեցամսեայ հաշուեցոյցն՝ 1889 յուլիս 1է մինչ ցվերջ Դեկտեմբերի նոյն տարւոյ, ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած և անոնց յար և նման մէկ մէկ օրինակն իրենց թաղի եկեղեցեաց բակը կախուած են ի տես թաղեցւոց.

Տնտես. Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ թաղից պատուարժան ազգայնոց, որ իրենց թաղի վերաբերեալ հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ որ եւ է դիտողութիւն կամ բողոք ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ.

Սոյն պայմանաժամին լրանէն յետոյ՝ որ եւ է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Հիճազի Նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Հաղգը փաշա, Նախկին կուսակալ Պրուսայի.

Միտիլլիի կառավարիչ անուանեցաւ Ապտիւլ-Վէհապ փաշա, Նախկին խորհրդական Կրէտէի Նահանգին.

——

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղին առաջին քարտուղար Լատիֆ էֆէնտիի.

Սալիսէի աստիճան՝ Ալյոշի վերաքննիչ ատենին պատժական ու Հուգուգի ճիւղերուն առաջին քարտուղար Եուսուֆ Քեամիլ էֆէնտիի և նոյն դատարանի Հուգուգի ճիւղին օգնական անդամ Մաքսուտ Ճէմիլ էֆէնտիի.

Սալիսէի աստիճան՝ Պէնկազիի նախնական դատարանին առաջին քարտուղար Մէհմէտ Թէվֆիկ էֆէնտիի և Կիւմիւշխանէի ու Լազիստանի նախկին ընդհանուր դատախազի օգնական Լաատ պէյի.

——

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ երկրորդական վարժարանաց վարչութեան արձանագրիչ պաշտօնեայ Հաճի Սաիտ էֆէնտիի, Պերլինի համալսարանին ուսուցիչներէն Տր. Պ. Թիմանի և Վիեննայի համալսարանին ուսուցիչներէն Տր. Պ. Բիրթէի.

——

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Գոհունակութեամբ կը ծանուցանենք թէ Ելմտական նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշայի հիւանդութիւնն որ բառ օրէ բարուոքելու վրայ է և կը յուսացուի որ Ն. Վսեմութիւն կատարելապէս ապաքինի ի մօտոյ.

——

Ի Բ. ԴՌՈՒՆ

Պետական Խորհրդոյ նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ գըտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նըստին.

Ելմտական նախարարութեան խորհրդական Նաշիֆ պէյ, որ Վսեմ. Յակոբ փաշայի հիւանդութեան պատճառաւ կը վարէ նոյն նախարարութեան ընթացիկ գործերն, շաբաթ օրը Մեծ-Եպարքոսին կողմէ Բ. Դուռը կոչուելով, ստացաւ Ն. Բարձրութեան ինչ ինչ հրամանները.

——

ԻՄԹԻԵԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄ

Վեհ. Սուլթանն Իմթիեազ պատուանշանի ոսկի շքադրամը շնորհած է Թօփգաբուի պալատան պահապան զօրաց հազարապետ Րիզա պէյ.

——

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Շաբաթ գիշեր կայս. պալատան Շալէ քէօշկին մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խանի.

Պարսկական դեսպանը թէ՛ հացկերոյթի պահուն և թէ՛ յետոյ արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մասնաւոր մեծարանաց. Հացկերոյթն սկսաւ ժամ կէսին և աւարտեցաւ ժամ 3ին. Կայս. պալատան նուագածուաց խումբն անընդհատ նուագեց հացկերոյթի պահուն.

Հացկերոյթին ներկայ գտնուեցան նաեւ Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշա, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա, Դատական նախարար Ճէվտէթ փաշա, Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա, Արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշա, արարողապետ Մունիր փաշա, Հիճազի կուսակալ Հաղգը փաշա, Ֆուատ փաշա, Մավրոյէնի փաշա, Տրէյսէ փաշա, Միւզիւրիս փաշա, առաջին սենեկապետ Օսման պէյ, կայս. առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, պարսկական դեսպանատան խորհրդական Ճէվատ խան, առաջին թարգման Արթաքի խան Նէվրուզ, կայս. թիկնապահ Րիզա փաշա, Աճէմ Ալի փաշա, Հայէ փաշա և այլ պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարք.

——

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Ռումանական կառավարութիւնը Ռումանական Թագ պատուանշանի մեծ ժապաւէնը նուիրած է կայս. պալատան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն Գազըրի պէյի.

——

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Ըստ տեղեկութեանց Սաղէֆի, Դատական և կրօնական գործոց նախարարութիւնը Յունաց Պատրիարքարանին հաղորդած է կայս. կառավարութեան մէկ որոշումն որուն համեմատ առանց Կրթական նախարարութեան պաշտօնական արտօնութեան թէ՛ ի մայրաքաղաքիս և թէ՛ ի գաւառս Սիլլօգոս անուն կրթական ակումբներ չըպիտի կազմուին ինչպէս նաեւ յունաց վարժարաններու ի նպաստ թատերական ներկայացումներ չ'պիտի տրուին և վիճակահանութիւններ չպիտի ըլլան.

Յունաց Ամեն. Պատրիարքը կառավարական այս հրամանն հաղորդելով կրօնական պետերու, յանձնարարած է ըստ այնմ գործել.

——

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսից դեսպանատունը խնդրած է Բ. Դռնէն որպէսզի Պարսկաստանէն եկող ուղեւորաց համար դրուած քարանթինան վերցուի, ըստ որում քոլերայի հետքերը բոլորովին անհետացած են.

——

ԻՏԱԼԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանն այս հինգշաբթի օր Յունաստանէն Իզմիր հասնել է Սաւոյա զրահանաւով. Ն. Բարձրութիւն երկու օր Իզմիր պիտի մնայ և պիտի այցելէ Եփեսոսի աւերակներն. Իշխանը Իզմիրէն Սէլանիկ պիտի երթայ ուր կը հասնի այսօր, և վաղը Պէլկրատ կ'ուղեւորի.

——

ՕՍՄ. ՌԷԺԻՆ

Ելմտական նախարարութեան և ծխախոտի Ռէժիին միջեւ բանակցութիւնք կը կատարուին մեծագումար կանխավճարի մը համար զոր Ռէժին պիտի ընէ Մալիէին.

——

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Սապահ կ'իմանայ թէ ընկերութիւն մը կազմուելու վրայ է, որ կայս. կառավարութենէն մենաշնորհ պիտի խնդրէ երկաթուղւոյ գիծ մը հաստատելու համար Անթալիայէ ի Պորտուր և անտի ի Դինիր.

——

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրքիոյ և Գերմանիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն առթիւ խառն յանձնաժողովին կողմէ կատարուած բանակցութիւնք աւարտած ըլլալով, Արտաքին գործոց նախարարութիւնը խնդիրը պիտի մատուցանէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին.

——

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ

Գերմանիոյ կայսեր կողմէ Վեհ. Սուլթանին նուիրեալ չորս երիվարներն ու մէկ նժոյգը մայրաքաղաքս բերուած են Բլոյզով զօրավարին միջոցաւ.

——

ԲԱԹՈՒՄԻ ՏՈՒՐՔԸ

Նախարարաց Խորհուրդն, որ կը քննէր Բաթումի տրոց գործադրութեան կանոնագրին առթիւ պատրաստուած ծրագիրը, Արտաքին գործոց նախարարութեան վերադարձուցած է զայն, ինչ ինչ կէտերը վերստին քննելու համար. Այն խառն յանձնաժողովն, որ այդ ծրագիրը պատրաստած էր, ձեռնարկած է այդ քննութեանց.

——

ԿՈՎԿԱՍՑԻ ԽՍԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ

Կովկասէն Թուրքիա գաղթելու փափաք յայտնող 24,000 անուոր խսլամաց բնակութիւն հաստատելու միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու պաշտօնով կազմեալ յանձնաժողովն, ընդ նախագահութեամբ Դատական նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ փաշայի, նախընթաց օր ի նիստ գումարեցաւ. Ի ներկայութեան այն ռուս զօրավարին՝ որ այդ խնդրոյն համար յատկապէս մայրաքաղաքս եկած է. Յանձնաժողովին զոր կը կազմեն Եվգաֆի Նախարար Րիզա փաշա և Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա, իւր ներկայութեան կոչեց Ներքին գործոց նախարարութեան քարտուղարներէն Ֆուատ պէյն և տեղեկութիւններ առաւ այդ գաղթականաց գետեղման եղանակին նկատմամբ. Ֆուատ պէյ քարտուղարի պաշտօն վարած է այն յանձնաժողովին մէջ, որ Վեհ. Սուլթանին նախագահութեամբ կազմուած էր Արեւելեան Ռումէլիէ ու Պուլկարիայէ գաղթող իսլամաց գետեղման համար.

Յանձնաժողովը փութով առաջ կը տանի իւր խորհրդակցութիւնները, զի ռուսիացի զօրավարը Քիէֆի զօրաբաժնին սպայակոյտի նախագահ անուանուած ըլլալով, ի մօտոյ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս.

——

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

Յառաջիկայ հինգշաբթի առաւօտ Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատան մէջ կը գումարին այն ընտրողներ որք պիտի կատարեն Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկէն հրաժարելու անդամոց յաջորդները. Կազմական կանոնագրի 3րդ յօդուածին համաձայն, այս ընտրութիւն կը կատարուի ձեռամբ քսան ընտրողաց որոց տասը կ'անուանուին Առեւտրական Վսեմ. Նախարարին կողմէ և տասը վաճառականաց ու սեղանաւորաց դասուն կողմէ.

Վսեմ. Նախարարին կողմէ նշանակուած տասն ընտրողներն են.

Օսմ. կայս. Պանքան, Քրէտի Ժէներալ Օթօման, Սօսիէթէ Ժէնէրալ դրամատունը, Էլ-Ալիզատէ Հաճի Ահմէտ էֆէնտի, Թանթավի-Զատէ Հալէթ պէյ, Պ. Ժորժ Սէվասդօբուլօ, Սինեքերիմ էֆէնտի Մանուկեան, Շէրիֆ Ալի էֆէնտի, Մանուկ էֆէնտի Արզումանեան, Պ. Մօս տը Թօյէտօ.

Իսկ վաճառականաց ու սեղանաւորաց ժողովոյն կողմէ ընտրեալ վեց ընտրողներն են.

Արիստակէս էֆէնտի Ազարեան, Ֆէրիտ պէյ, Եէնիխիւնեա Տիմիթրաքի էֆէնտի, Պ. Պ. Քազանովա, Հաճօբուլօ, Ժօզէֆ Լէվի, Սիլվէն Միլ, Մէհմէտ Ալյուս էֆէնտի, Սիւլէյման Սիւսայի էֆէնտի, Տ. Կիւմիւշկէրտան էֆէնտի.

Վերոյիշեալ քսան ընտրողք մարտ 1/13 հինգշաբթի օրը Առեւտր. Վսեմ. Նախարարին նախագահութեան ներքեւ ի նիստ գումարուելով, պիտի ընտրեն այն տասն ընտրողներ որք պիտի յաջորդեն ըստ օրինի հրաժարելոց. (Առեւտր. Լրաբեր)

——

ՍԸՐ Ֆ. ՍՄԱՅԹԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

Հանգուցեալ Սըր Ֆ. Սմայթի բարեկամներէն քսան անձինք, մեծաւ մասամբ անգլիացի, ուրբաթ օրը գումարում մը ունեցան անգլ. դեսպանատան մէջ, ընդ նախագահութեամբ Սըր Ուիլիէմ Հուայթի. Այս գումարման նպատակն էր Սըր Ֆ. Սմայթի անուան նուիրեալ յիշատակարանի մը հաստատման միջոցները խորհիլ. Վսեմ. Նախագահը քանի մը խօսքով հանգուցեալոյն բարեգործութիւններն յիշելէ եւ անոր մահուան առթիւ ընդհանրապէս Կ. Պոլսոյ ժողովրդեան ու մասնաւորապէս անգլ. գաղթականութեան զգացած ցաւն արտայայտելէ յետոյ, առաջարկեց որ գործադիր մասնախումբ մը կազմուի կառուցանելի յիշատակարանին համար ներկայացուելիք ծրագիրները քննելու եւ հանգանակութիւն կատարելու համար. Դեսպանին սոյն առաջարկը ընդունուելով, գործադիր մասնախումբը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Տեարք՝
Ժօզէֆ Ազարեան
Էմիլ Տըվօ
Սըր Հ. Ֆաուսէդ
Բ. Ստէֆանովիչ
Հ. Րէնչ

Յետոյ նախագահն առաջարկեց որ այս մասնախումբ արտօնեալ ըլլայ իրեն օգնական անդամներ ընտրելու. Այս առաջարկ եւս ընդունուեցաւ.

Ներկայից միջեւ կարծեաց փոխանակութենէ մը յետոյ, որոշուեցաւ որ այս նպատակաւ հանգանակելի գումարով հիմնուի հաստատութիւն մը որ Տր. Մէլինճէնի ակնաբուժական հիւանդանոցին մասն կազմէ. Այս առթիւ Սըր Ու. Հուայթ ըսաւ թէ հանգուցեալոյն մեծագոյն փափագներէն մին էր նպաստել այդ հիւանդանոցին և թէ մեռնելէն երկու օր առաջ Սըր Ֆ. Սմայթ ըսած էր իրեն (դեսպանին) թէ հանգանակութեան մը գլուխ պիտի անցնի այդ նպատակաւ.

Յետ այս որոշմանց, ժողովը շնորհակալութեան քուէ տուաւ Սըր Ու. Հուայթի Ալեա, գործադիր մասնախումբը նիստ ըրաւ Պ. Տըվօյի նախագահութեամբ, եւ իրեն օգնական անդամ ընտրեց Տր. ըՍ. Գէքուլին եւ Լ. Հէրըլտի տէր և տնօրէն Պ. Հուիդէյքըրը. Մասնախմբի յաջորդ նիստը տեղի կունենայ այս օր Պ. Տըվօյի տան մէջ.

Տէֆթէրխանէի վարչութիւնն հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ, յանձնարարելով որ նահանգաց ու գաւառաց իտարէի ժողովներու մէջ, երբ Թափուի վերաբերեալ խնդրոյ մը առթիւ խորհրդակցութիւն կատարուի, նահանգաց մէջ Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայք եւ գաւառաց մէջ ալ Թափուի քարտուղարք ներկայ գտնուին եւ մասնակցին խորհրդակցութեանց.

—Բաղաքապետութիւնը պայմանագրութիւն կնքած է Տէրքոսեան ջրի ընկերութեան հետ, որպէս զի ամառը Տէրքոսի ջրով ոռոգուին մայրաքաղաքիս փողոցները.

—Անցեալ չորեքշաբթի ու հինգշաբթի օրերը Դամասկոսի նահանգին ու շրջակայից մէջ առատ ձիւն տեղացեր է.

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին խորհրդական Շէֆգաթի էֆէնտի բոլորովին ապաքինած ըլլալով, սկսած է յաճախել իր պաշտօնատեղին.

—Սէլանիկէն կը գրեն թէ Ֆրանսացի կին մը՝ սրբի տիկին կոչուած՝ անձնասպան եղեր է, բաւական քանակութեամբ Թոյն կլլելով. Թէպէտ շատ ջանքեր եղեր են Թոյնին ազդեցութիւնը կասեցնելու համար, սակայն Փրանսուհին չէ ուզեր դեղթափ առնել. Խեղճ կինը մեռեր է սոսկալի տանջանաց մէջ.

—Բաղաքապետութիւնն, ըստ տեղեկագրոյ իւր ժողովոյ անդամ Տոքթ. Հիւսնի փաշայի, հրահանգ ուղղած է Թաղապետական շրջանակաց որ փողոցաւէ մեռնողներու ոչ միայն հագուստն, այլ անկողինը, սենեկին մէջ գտնուած բոլոր կահ կարասիքը մաքրուին եռացող ջուրով և հականեխական միջոցներով, զի հաստատուած է թէ փողոցաւի միքրոպը կըրնայ երկար ատեն մնալ հիւանդին սենեկին մէջ.

—Եանեայէն կը գրեն առ Թարիք թէ տեղւոյն դատարանաց մէջ գործածելի լեզուին համար ծագած խնդիրն, որ եւրոպական ու հելլենական լրագրաց մէջ եւս արձագանք գտած էր տարբեր գոյնով, բնաւ գոյութիւն չունի. Մէկ քանի փաստաբանք թէեւ աղերսագրով մը խնդրած էին յունարէն լեզուի գործածութիւնը, սակայն տեղական կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ, դատարանաց մէջ միայն Թուրքերէն լեզուն կը գործածուի ըստ առաջնոյն.

—Զմիւռնիոյ երեւելիներէն Եաճէա Հայաթի փաշա խնդրած է կայս. անձնական Գանձուն նախարարութենէն տարեկան երեք հազար Փրանք վարձով իրեն յանձնել Զմիւռնիոյ քարափին վրայ բանող Թրամվէյի գիծը.

—Երէկ զինուորական վարժարանի պաշտօնէից ու դասատուաց մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուեցաւ. Այս օրեր եւս պիտի վճարուի միւս վարժարաններու պաշտօնէից ամսաթոշակները.

—Վճռաբեկ ատենի անդամներէն Հիլմի էֆէնտի ի մօտոյ Ադրիանուպոլիս պիտի ուղեւորի քննելու համար այդ նահանգին ու շրջակայից դատական գործերը.

—Սեբաստիոյ Ս. Շէհրի գաւառին մէջ գտնուած արծաթախառն կապարի հանքի մը շահագործման մենաշնորհն ըստացող անձին անունն է Անդրանիկ էֆ. Վարդանեան և ոչ թէ Արմենակ էֆ., որպէս հրատարակուած էր սխալմամբ.

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր՝
ԼԱ ՔԱՆԵՕԹ (LA CAGNOTTE)
օբէռա վօտվիլ 5 արարուածով.
Ներկայացումը պիտի սկսի
[illegible] կատակերգութեամբ.

ՎՐԻՊԱԿ.— Մեր հինգշաբթի առուր թուով հրատարակեալ Տիկին Զանդի դամբանականին մէջ, սիւնակ Բ. տող 24 «մեծ փառաց տիտղոսներով» պիտի կարդացուի «սին փառաց եւն.»

ԱԶԴ. Ազգ. ծանօթ վաճառական մը, Գաղ. լեզուի հմուտ և նոյն լեզուաւ վաճառականական թղթակցութեան փորձառական կարողութիւն ունեցող եւ [illegible] քաջավարժ աշխատ երիտասարդ մը կը փնտռէ. Փափաքողը պէտք է դիմէ խմբագրութեանս. 343 2—5

ԱԶԴ. Ազգային դասատուաց խմբէն, Հայերէն ու Գաղղիերէնի հմուտ, վկայեալ եւ երկարատեւ փորձառութեամբ օժտեալ երիտասարդ մը, պատրաստ է, թէ ի մերձակայ գաւառս և թէ ի մայրաքաղաքիս, ազգային վարժարանց մէջ, տեսչութեան կամ դասատուութեան պաշտօն ստանձնել.
Դիմել ի խմբագրատունն Արեւելքի.
341 344 2—3

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9.
Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները.
Նաեւ ըստ առաջնոյն Սկիւտար կը գտնուի առաւօտներն մինչ կէս օր.
47

ԱԶԴ. ԲՈՒՆԱՐՏ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Պաւլով, աստ հասաւ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Փարիզ, 8 մարտ

Քոնթուար տ'Էսքոնթի և Մետաղաց ընկերութեան դատին մէջ ամբաստանութեանց ատեանը մերժեց կարգ մը բաժնետիրաց բողոքն, որք այս երկուց հաստատութեանց բոլոր վարիչներուն անխտիր դատի ենթարկումը կը պահանջէին, մինչ ընդհանուր դատախազն ասոնցմէ չորսն եւեթ դատի ենթարկել բաւ համարած է.

—Գաղթային Համաժողովն յանձնարարեց որ Ֆրանսական կառավարութիւնը զինուորական միջոցներ ձեռք առնու Տահոմէյի թագաւորին դէմ.

—Պ. Քառնօ հաստատեց Զօր. Իւպէռ-Քասթէքսի դէմ զինուորական խորհրդին որոշած կարգապահական վճիռը.

Վարշաւա, 8 մարտ

Կ'ըսուի թէ Լեհաստանի կառավարիչ Կուրքօ զօրավարին ի Պետերսպուրկ ուղեւորութիւնը կապակցութիւն ունի Զարին մօտադրեալ ուղեւ-

ւորութեան հետ, որ գարնան Լեհաստան երթալ կ'ուզէ, ուր Ն. վեհափառութիւն և Վլատիմիր մեծ-դուքս զինուորական մեծ մարզանաց ներկայ պիտի գտնուին։

Պելկրատ, 8 մարտ

Սքուփշինան ինկատ առաւ երկաթուղեաց Պետութեան կողմէ գնման համար 20 միլիոն ֆր.ի փոխառութեան ծրագիրը, զոր առաջին ընթերցմամբ քուէարկեց։

Սքուփշինայի նախագահ Պ. Փաշիչ, որ ի Փեթերսպուրկ կը գտնուի, Ս. Սդանիսլաւի պատուանշանին մեծ ժապաւէնն ստացաւ Ցարէն։

Պուքրէշ, 8 մարտ

Կառավարութիւնը ծանոյց Պելճիոյ և Իտալիոյ թէ չպիտի նորոգէ 1891 մարտ 1ին լրացող առեւտրական դաշնագրերը։

Փեշթա, 8 մարտ

Կառավարական մամուլը շատ համադրութեամբ կը խօսի նախարարական տագնապին վրայ, ի վեր հանելով թէ տագնապը լոկ անհատական է և ընդդիմադիր կուսակցութիւնը ո և է օգուտ չպիտի քաղէ անկէ։ Պ. Թիծայի յաջորդը պիտի պահէ ազատական ուղղութիւնը։ Նոր նախարարութիւնն հաւանօրէն մարտ 15ին պիտի ներկայանայ։ Էքսեքւէքուլրագրին խօսքին նայելով, Կոմս Զիչի կոմսը ներքին գործոց նախարար պիտի անուանի փոխանակ Թէլէքի կոմսին որ երկրագործական նախարարութիւնը պիտի ստանձնէ, փոխանակ Սաբարի կոմսին, որ նախարարապետ պիտի ըլլայ։ Թագաւոր-Կայսրն ունկնդրութիւն շնորհեց Սաբարի կոմսին։

Հաաք, 8 մարտ

Օսմանեան դեսպան Զիեա պէյ այսօր իր յանձնարարագիրը մատոյց Թագաւորին։

Թագաւորն ապա ընդունեց զօրավար Իզզէթ փաշան, որ չորս արաբական նժոյգ ընծայեց նմա յանուն Վեհ. Սուլթանին։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Փարիզ, 9 մարտ

Երեսփ. ժողովոյն մէջ, Պ. Տըլոնքըլ Նախարարութեան հարցում մ'ուղղեց արեւմտեան Ափրիկէի «Գերեաց ծովեզրին» կացութեան վրայ և Փրանսական հպատակաց պաշտպանութեան համար ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ։ Ծովային նախարարութեան խորհրդական Պ. Էթիէն պատասխանեց թէ Տահոմէի թագաւորը կը մերժէ նախկին դաշնագրերն և ֆրանսական թեւարկութիւնը ճանչնալ չուզեր։ Ֆրանսական հողին վրայ յարձակած բայց եւ մղուած է։ Պ. Էթիէն յարեց թէ աւելի ազդեցիկ միջոցներ պէտք է ձեռք առնուլ յարգել տալու համար հանրապետական դրօշը Տահոմէի թագաւորին, եթէ գոհացում չտայ Հանրապետութեան,

— Պ. Բուանօ ստորագրեց Պ. Պիրոյի անուանումը իբրեւ Հռոմայ դեսպան։

Փեշթա, 9 մարտ

Նէֆէն ստոյգ կը համարի թէ կոմս Սաբարի նոր նախարարութիւն մը կազմելու պիտի կոչուի, իբրեւ յաջորդ Թիծա կոմսին։ Ազատական կուսակցութիւնն իր տեսութիւնն անփոփոխ կը պահէ բնիկութեան օրէնքին վերակազմութեան մասին, և նոր նախարարութեան ալ ընդդէմ պիտի չարժի, եթէ չհաւանի իր տեսութեան։

Վիեննա, 9 մարտ

Ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ, Նախարարն յայտարարեց թէ Աւստրիա-Հունգարական Լոյտը խնդրած է կառավարութենէն աւելցնել իրեն տրուած նպաստն, ի մէջ այլ առաւելութեանց առաջարկելով ընդարձակել իր շոգենաւային երթեւեկներն Արեւելից մէջ։ Նախարարն յարեց թէ կառավարութիւնն աննպաստ չէ այդ խնդրանաց, պիտի համաձայնի մաճառ կառավարութեան հետ և յետոյ պիտի սկսի բանակցիլ Լոյտին հետ։

Պետրպուրկ, 9 մարտ

Նովէօ Վրեմիա կ'իմանայ թէ ծովային նախարարութեան խորհուրդն առաջարկած է կայսեր առաջարկել նաւային զօրաց երեք նոր բաժիններու կազմութիւնն, որոց մին Սեւ ծովու համար, իսկ միւս երկուքը Պալթիկեան ծովուն մէջ պիտի գործածուին։

— Զարն այսօր ընդունեց Սերպիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն նախագահ Պ. Բաշիչ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 26 փետրուար

Օսմանեան Փօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէրաց. Ս. Սէրի		19 38 1/2
Գօրտայի գոցուելէն վերջը	»	19 38 1/4
Բեզացի մէջ	»	19 38
Առաւօտուն բացուելուն	»	19 38
Կէս օրին	»	19 38 1/2
ԽՈՒԹԻԳՐԱՃԸ ՏԱԽԻԼԻ		
Երէկ երեկոյ		48 20
Այս առաւօտ		48 20
Կէս օր		48 20
ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ		
Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	49
»	B. »	24 20
»	C. »	20 10

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սոսիեթէ Ժէնէրալ	Ամբ. Լր.	4 25
Գրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	8 26
Պանք տը Գոնս	» »	7 15
Օսմ. Հանք եւ փոքեր	» »	4 35
Թումպաքի	» »	177 1/2
Բուժէլի երկաթուղի	Ֆր.	70 1/8
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	— —
Ռամենթուլի Լամիրոփ	Գ. Կ.	119

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Դրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Իմբերիալ	»	90 10
Գրիվնց	»	51 10
Բուլղի Թղթադրամ	»	8 37
» արծաթ	»	76 20
Մէճ. արծաթ (առոր)	»	108 29
Վեջնոց	»	108 20
Հինգնոց	»	108 20
Մեթալիք	»	101
Թաւփիկ	»	9

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ձեր երեկի փետր. 22ի թուով յօդուած մը հրատարակած էիք, որուն վերնագիրն էր «Մուրացիկ մայրն և աղջիկը»։

Բնական է թէ մարդ մը իր գրութենէն կը ճանչցուի, մենք ալ խղճի մտօք կը վկայեմք թէ, յօդուածագիրն Հրանդ խիստ զգայուն և ազնիւ սիրտ կրող երիտասարդ մ'ըլլալ պէտք է և իր գրութիւնն ալ նոյնը կրնայ ապացուցանել, բայց կը ցաւինք որ Հրանդ մի քահանայի անխղճութիւնն հրապարակաւ դատապարտելի ցոյց տուած պահուն, որ արդարեւ արժանի է, եթէ երբեք ճշմարիտ է, միւս կողմանէ բացառութիւնն յարգելով ընդհանուր քահանայից պատւոյն չէ խնայած, իբր թէ ամենքն ալ ագահին՝ նմանանալով պանդխտին ցաւոց և տառապանաց դէմ անզգայ սիրտ մը կը կրեն, խղճի, օրինաց և մարդկութեան դէմ պանդուխտը կը կեղեքեն և քահանայական սրբազան պարտուց հակառակ, աղքատ պանդխտին վիրաւոր սիրտն ամոքելու տեղ, զանի կեղեքելու ձեռք կը կարկառեն։

Հրանդի սիրտը քահանայի մը շահախնդրութիւնն՝ եթէ երբեք պատահած է, յուզեր է, և ուզեր է ծանր քար մը զարնել ճակտին, բայց ի՞նչ օգուտ որ խնդիրը մթութեան մէջ թողլով, յանցաւորը յատկէն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր եւ սրբազնումար կրօնական ժողովոյ պատժուելու տեղ, ամենքն ալ մէկ ջրով լուացեր է։

Հրանդ աւելնով մը և խղճի բուռն զգացմամբ գրելով ուզած է աղէկ գործ մը կատարել, բայց եթէ չենք սխալիր, իր վերջաբանութեան մէջ այդ քահանային չափ եւ անկէ աւելի մեծ մեղք մը գործած է, արդի քահանաներն ալ ամբողջովին հին քահանայից հակապատկերն ցոյց տալով։

Վերջացնենք մենք Հրանդ սիրելով, կը յորդորենք զինքը որ մամուլով մը մեղքն ընդհանուրի չը վերածէ։

Մնամ փառօք գովեստեայ Աղէք-

1890 փետր. 23 — ՔԱՀԱՆԱՅ ՄԸ

Ի Գատը-գիւղ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵԴԵՍԻԱ, 24 յունուար

Գրեթէ երկու ամիս առաջ, երբ տեղւոյս Սրբազան Առաջնորդն կը հրաժարէր յիւր պաշտօնէ Գաւառական Վարչութիւնը, Ն. Գերապատուութիւնը քանի մը շաբաթէն յիւր աթոռ վերադարձնելու յուսով, այս հրաժարականի մասին լռութիւն պահեց հանդէպ Ազգ. Պատրիարքարանի։

Այս անգամ սակայն Գաւառական Երեսփոխանական Ժողովն՝ նկատելով որ Մխիթարեան Սրբազան իւր վերադարձի մասին եղած ամէն ջանք ապարդիւն թողլով նոյն ազդուութեամբ կը պնդէ ցարդ հրաժարականին վրայ, որոշեց Մխիթարեան Սրբազանի հրաժարման խնդիրը տեղեկագրել յԱզգ. Պատրիարքարան եւ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր բարձր միջնորդութիւնը խնդրել ի բարձումն այս հրաժարականի խնդրոյն դժուարութեանց։

Այս մասին Գաւառ. Երես. եւ Վարչական Ժողովոց կողմէ պատրաստեալ պաշտօնագիրք՝ կը յղուին այս աւուր Սուրհանդակաւ, և կը յուսանք որ պաշտօնական մարմնոց եւ ժողովրդեան միահամուռ բաղձանաց համաձայնող արդիւնք յառաջ կը բերեն։

—Վերջերս հաստատեալ գիշերային խիստ հսկողութեանց եւ ծպտեալ ոստիկանաց շրջագայութեանց շնորհիւ՝ այս անգամ ձերբակալուելով բանտարկեցան 10է աւելի սրիկայք կամ արդարութեան ձեռքէն փախած յանցապարտներ։

—Տեղւոյս Վսեմ. Լիվա Նէճիպ փաշան, այս անգամ երկրորդ այցելութիւն մ'ալ տալով Գեր. Մխիթարեան Սրբազանին՝ որ կը գտնուի Ս. Սարգսի Վանքը, մտերմական յոյժ սիրալիր եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Գեր. հետ։

Վսեմ. զինուորականին՝ կառուցւոյ շինութեանց եւ հասարակաց ապահովութեան համար ի գործ դրած գիշերային հսկողութեանց եռանդուն ջանքերը՝ կը գնահատուին յամենուստ, և ընդհանուր գոհունակութիւն կը պատճառեն։

—Ս. Սարգսի Վանքին մէջ՝ Տ. Խորէն Մխիթարեան Սրբազանի ծախուք՝ շինութեանց ձեռնարկուած եռայարկ կամ եռապատիկ ճաշակաւոր հոյակապ փանդակատունն աւարտեցաւ անցեալ շաբթու։

—Կարմանէջ հայկական գեղջ դպրոցն՝ տիրող կուսակցական խլրտմանց հետեւանք եղող ցաւալի անտարբերութեան պատճառաւ՝ ամիսներէ ի վեր գոցուած փակուած կը մնայ, մինչդեռ գիւղին բողոքականք՝ (բաղկացեալ հազիւ 7—8 տուն աղքատիկ ընտանիքէ) կը յաջողին միշտ կանոնաւորապէս շարունակել իրենց գիւղական երկսեռ նախակրթարանը։

Կը թուի թէ գիւղին երիտասարդութիւնն՝ յառաջընթացութեամբ տարիներէ ի վեր անդ հաստատեալ Ս---ծ---ելոյ ընկերութեան՝ որպէս ակնկալելի էր. տեղւոյն Ծ---ներէն աւելի մարմաք կ'զգայ դպրոցական այս ձախող կացութեան վրայ, զի լուրջ ջանքեր կ'ընէ այս օրերս վերաբանալու զայն։

—Ցոնուար՝ մեծ իր փոխանին՝ մեղմեց զգալաբար ժամանակէ մ'ի վեր տիրող ձմեռնային ցրտաշունչ օդը, ում յաջորդած է այժմ մեղկ եւ հաճելի եղանակ մը, իբրեւ նախընթաց՝ մերձաւոր գարնային հեշտաբոյր աւուրց։

Տեղացի մամիկներ՝ արդէն աւանդաբար կ'ասեն յոյժ իրաւամբ, «Օրիկ մի Տօնէն ըվեր, ոչ հազար Վարդեվառէն»։ (այսինքն՝—Նախամեծար է մի օր յետ Ծննդեան Տօնի՝ իբրեւ օր գարնային, քան հազարն յետ Վարդավառի՝ որք կը համարուին աշնային)։

Գ. Կ. Ս.

ՊԱՂՏԱՏ, 1 փետր.

Թուէս գրեթէ մի ամիս առաջ դէպք մը պատահեցաւ տեղս որ հայ վաճառականութեան պատիւ չբերեր։ Թիֆլիզցի Թոմաս Շամինով անուամբ մի հայ վաճառական տեղս եկաւ վեց ամսէ ի վեր, իբր թէ իւր գործակատարին հետ իւր մի քանի տարւոյ հաշիւը կարգադրելու։ Բայց զարմանալի խորամանկութեամբ չորս ամսէ ի վեր հէվալէներ կը ծախէր իւր ընկերոջ վրայ, Ռաֆայէլօֆ, ի Մարսէյլ, և այդ հէվալէներու սակով, ասէ չուշմա, բուրդ և արմաւ առնլով դարձեալ անոր կը զրկէր։ Ասկէ գրեթէ մի ամիս առաջ Պասրա երթալու և անկէ ապրանք առնելու պատրուակաւ, Պասրայէն նաւ կը մտնէ և անտի ի Պուշիր և այլ եւս անյայտ կ'ըլլայ։ Միեւնոյն ժամանակ իւր ընկերն ալ Մարսէյլէն կը փախչի, առանց վճարելու իւր վրայ առնուած հէվալէներն։ Պաղտատէն առնուած հէվալէներն 63.124 Ֆրանք կը հաշուին։ Արդէն տեղւոյս առեւտական հիւպատոսին իմաց տրուելով կը փնտռեն երկու ընկերներն ամենուրեք։

—Հայաստանեայց եկեղեցւոյ Հայրապետք խստիւ արգիլած են ամուսնութիւնը մինչեւ եօթը պորտ, բայց Պաղտատու Հայրապետներն արդէն 25 տարիէ ի վեր, վերցուցեր են այդ արգելք երկու պատճառաւ, նախ՝ տեղւոյս հայերն, որ 110 տուն կը հաշուին, իբր թէ դժուարութիւն կը կրեն աղջիկ գտնել իրենց ազգականներէն դուրս։ երկրորդ՝ իրենց աղջիկներն օտարաց տալով, չըլլայ որ կտակային խնդիրներ յարուցեն։ (մինչդեռ այդ տեսակ խնդիրներ, կրնամ ըսել ուրիշ ամեն տեղէն աւելի տեղս կը գտնուին)։ Գրութեանս պատճառ եղան, այս տարւոյ մէջ պատահած երեք ամուսնութիւնք, որք ոչ թէ եօթը, այլ... երեք պորտ են։ Բանի որ եօթը երեքի իջաւ, ըսել է օր մըն ալ մէկի կ'իջնէ։ Կրօն. ժողովոյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս օրինական զեղծմանց վրայ։

—Այս օրերս սեւ, բայց քրիստոնեայ պառաւ կին մը, Տէյմէկիլ անուամբ, ի կենդանութեան տեղւոյս Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ կտակեց իւր ունեցած 100 ոսկին, որ կը գտնուի այժմ Ցովհաննէս էֆ. Մ. Աղէքսանդրեանցի քով։ Ասով բա՞ն խնդրոյ կտակարար կնոջ իւր մեռնելէն եօթը վերյիշեալ եկեղեցին պիտի ձեռնկցուի։

—Ցեռանդ և երէկ սաստիկ անձրեւ տեղաց տեղս որ շատ վնաս հասուց բնակչաց, շատ մը չենքեր փլցունելով։

ՊԱՆԴՈՒԽՏ

ՏԱՌԱՊԱՆՔ

Տառապանք գեղանի աղջիկ մ'էր. իւր սեւ մազերը առատօրէն և խոպոպաձեւ կ'իյնային նիհար ուսերու վրայ։ Իւր սեւ աչերը մեռեալի մը աչաց հանգոյն խորն իջած էին. ընդհանուր մելամաղձութիւն մը կը տիրէր իւր դալկահար դիմաց վրայ, որոյ ոչ մէկ ջիղը չէր ամփոփուած սրտագին ժպիտով մը, այլ միշտ և հանապազ արտասուաց կայլակներ յորդած էին իւր նուաղուն աչերէն անդոյն այտերուն վրայ, անտի ի սփիւռս աշխարհի տարածուելու համար։ Անկարելի էր դիտել սոյն հեզ աղջիկն ու չի լալ։

Տուն չ'ունէր Տառապանք, անդադար ասդ անդ կը թափառէր. մերթ անանկաց խեղճ հիւղակները կը մտնէր և մերթ մեծատանց հոյակապ պալատներ այց կուտար։

Այնքա՞ն լուրջ, այնքա՞ն տխուր էր որ ոչ ոք կը համարձակէր ապաստան մը նուիրել նմա։ Սակայն զարմա՞նք... որու որ նայէր, մեծ դժբաղդութիւն մը կը հանէր անոր։ Մին կը կորուսանէր իւր միակ զաւակը, ուրիշ մը իւր պատիւն ու հարստութիւնը, երրորդ մը իւր թշնամիներէն կը հալածուէր յանիրաւի, միւսն բոլոր որդիքը դէշ ընելով զինքը ժամանակէ առաջ կը ծերացնէին, կամ այր ու կնոջ մէջեւ գժտութիւն կը ծագէր և կամ ընտանեաց անդամներէն մին կը հիւանդանար և տարիներով չէր ապաքիներ։

Մարդիկ, յապուշ կրթեալ կը հարցնէին միմեանց թէ ո՞ւստի կուգային այսքան պատուհասներ, այսքան տառապանք, անգիտանալով թէ իրենք իսկ իրենց դռները բացած էին Տառապանքին։

Սակայն Տառապանք երկիցս կ'անցնէր մի և նոյն ճանապարհէն և ականատես ըլլալով իւր ետեւէն թողած տխուր պարգեւաց, կուլար և երկար ատեն կը զղջանար մի և նոյն տան մէջ մնալէ։ Սակայն զոմանս այնքան կը սիրէր որ դժուարին էր նմա բաժնուիլ ի նոցանէ և միշտ այց տալով կը գրկէր զանոնք, կը սեղմէր, կը համբուրէր ջերմագին, և այսպէս կը բաշխէր նոցա իւր տխուր պարգեւները։ Սակայն այն ատեն իւր սիրելեաց անձանց վրայ պատուհաս պատուհասի վրայ կը հասնէր, և խեղճ աղջիկը վշտալիր իւր փոքրիկ ցաւը կ'առնուր և բեկեալ սրտիւ ու արտասուալից աչօք մայրը բարեւ ըսելով կը մեկնէր։ Տառապանք կը շարունակէր իւր ճամբան յամր, առանց աճապարելու, սակայն արագ քան լերան առուակն, արագ քան հողմն խաղաղունչ։ այնպէս որ տուն չէր մնար ուր այցելած չ'ըլլար։ Նա մանաւանդ սոսկալի էր երբ փոքրիկ մանկանց մօտ մտնէր. խեղճերը կամ որբ կը մնային և կամ հիւանդանալով իւրեանց թարմ գեղեցկութիւնը կը կորուսանէին և Տառապանքի նման դունատ և դալկահար կը լինէին։ Նորա տխուր գեղեցկութիւնը կ'առնուին։

Երբ Տառապանք նմանօրինակ դժբաղդութիւն մը տեսնէր, կ'սկսէր դառնապէս լալ և երկար ատեն ոչ մի տղու կը նայէր։ Մինչեւ իսկ գլուխը կը դարձնէր երբ նոցա անմեղ խաղերուն հանդիպէր։

Օր մը Տառապանք սաղարթախիտ խնձորենիի մը ներքեւ բազմած կը դիտէր. կը դիտէ՛ր նորա թարմ ու գեղեցկափայլ պտուղներն որք տեսողաց զմայլանք կ'ազդէին։

—Ո՞հ, սիրուն խնձորենիս, բսաւ Տառապանք, պարգեւէ ինձ քու կիրնիդ նման թարմ գեղեցկութիւն մը որպէսզի մարդիկ աւելի հաճութեամբ նային առ իս։

—Ոչ, պատասխանեց խնձորենին, ոչ, զի եթէ գեղեցիկ ու դալար այսպէս ունենաս, մարդիկ այլ եւս չպիտի ընդունին զքեզ այդքան գթութեամբ ու բարութեամբ։

Տխուր ու վշտաբեկ սոսափիւններէն, խեղճը ելաւ և իւր ճամբան շարունակեց, հասաւ պարտիզի մը մէջ, առուակի մը եզրն։ Անդ թռչունք այնպիսի իմն քաղցր կը ճռուողէին որ ունկնդրին սիրտն ուրախութեան հեշտութեան մը մէջ կը լողար։

—Սիրելի թռչնիկներս, աղերսեց Տառապանք պաղատագին, ո՞հ, տուէք ինձ ձեր այդ գեղեցիկ ձայնը որ գտնէ քիչ մը զմարդիկ ուրախացնեմ։

—Ոչ, ոչ, սիրուն աղջիկ, ճռուողեցին թռչունք, եթէ դու չունենաս այդքան անձայն գալուստ և նմանօրինակ մեկնում, մարդիկ զքեզ այնքան շատ չեն մոռանար ու անմիջապէս կ'զգան թէ դու Տառապանքն ես և նոցա վիշտ կը բերես։

Աւելի հեռի գնաց հեզ աղջիկն և մեծ անտառի մը մէջ հասաւ։ Անտառը կը սփռէր համասփիւռ իւր անուշահոտ բուրումն, և ոտքը կը կոխէր ծառոց ստորոտը գտնուած լաւերուն վրայ։ Աստ անդ, արեւուն ճառագայթները խարշափող տերեւց մէջէն սահելով լալուն վրայ կը խաղային և իրենց ոսկեզօծ լոյսը չորցած տերեւներուն վրայ կը հանգչէր։ Հրաշալի գեղեցկութիւն մը կը տիրէր։

Խեղճ Տառապանք, վաստակաբեկ, ծառի մը յենլով մնաց։

—Աստ, կարող եմ անխիղճ նստիլ, զի և ոչ մէկու վնաս կը պատճառեմ. հանգչի՛մ, զի ոչ ոք կը դժբախտանայ զիս տեսնելով։

Նոյն պահուն լուսոյ շառաւիղ մը նորա մթին աչերը տեսնելով, ցատքեց նոցա մէջ, լուսավառեց զայնս և մինչեւ նորա սիրտը թափանցեց։

Ամբողջ անտառը տեսաւ Տառապանքի սիրուն դիմաց գիւթիչ փայլը և ուրախութենէն սարսռաց։ Սակայն Տառապանք չէր գիտեր թէ աւելի գեղեցկացած է, կ'զգար միայն թէ՝ արեւուն ճառագայթն իւր սիրտը տաքցուցած և ուրախութիւն սփռած էր անդ։

—Ո՛հ, անտա՛ռ, անտա՛ռ, աղաղակեց, տուր ինձ քո հազարաւոր ճառագայթներէդ մին և զիս երջանիկ ըրէ։

Անմիջապէս մեռելային տխրութիւն մը պատեց անտառը. ծառերը տրտմութեամբ զիրեարս դիտեցին, արեւուն ճառագայթը խոյս տուաւ աղջկան աչերէն, մեգամ մը դպաւ և անտի կորսուեցաւ բարձր խոտերու մէջ։

—Խեղճ աղջիկ, բսաւ ծերունի կաղնի մը խօսք առնլով, արեւուն մէկ ճառագայթը կարող է զքեզ գեղեցկացնել և այն ատեն մարդիկ յափշտակուելով գեղեցկութենէդ զքեզ տաէպ տաէպ պիտի կոչեն և այսու իւրեանց կարողութենէն վեր տառապանաց պիտի մատնուին. ուստի հարկ է որ միշտ զուրկ մնաս փայլէ ու ջերմութենէ։

Անխոնջ աղջիկը աւելի հեռի գնաց և ընդարձակ ու հանդարտ լճի մը եզրը հասաւ, որոյ հայելանման մակերեւոյթին վրայ բիւրաւոր աստղունք ինկած էին յերկնից։ Ոչինչ կը շարժէր անդ. իրիկունը իւր մթին թեւերը տարածելով ամեն ուրեք լռութիւն կը պատուիրէր։ Տառապանք իւր նուրբ ձեռքերը ջուրին մէջ թաթխելով ճակտին տարաւ. Երեկոն իւր քօղէն անցնելով փափսաց.

—Գիշեր բարի, հանդարտ նիրհէ ու վշտերդ մոռցիր։

Տառապանք երկար ատեն նայեցաւ նորա ետեւէն և մեղմագին ձայնիւ բսաւ.

—Անգամ մը հանդարտութիւն գտայ անտառին մէջ. անգամ մը միայն մնացայ միշտ, երբ Արեւուն ճառագայթը սիրտս թափանցեց. սակայն ուա՜ն, անցաւ։

Երազոց և խորհմանց մէջ թափառուն, ջուրը դիտեց, ուսկից զովութիւն կը բուրէր. իսկ մեղմին մէջէն կ'անցնէին փայլփլլուն ուրուականներ։

Տառապանք իւր գլուխը վեր վերցուց և չորս կողմը դիտելով հեռուն տնակ մը նշմարեց ուսկից կարմրորակ լոյս մը կը ցոլար։

—Զարմանալի է, մտածեց ինքնին Տառապանք, այդ տունն երբեք չեմ այցելած, կ'երեւի թէ կը հսկեն դեռ հոն։ Եւ մեղմիւ պատուհանին մօտենալով գեղանի կին մը տեսաւ ազնիւ և սպիտակահեր։ Երկար սգազգեստ մը կը կրէր նա, իսկ գլուխը նուրբ թաշկինակով մը կապուած էր։ Գեղեցիկ կինը գիր կը գրէր հաստատուն ձեռքով մը, մեծ գրքի մը մէջ։ Ցօնքերուն մէջտեղ խոր նշան մը կար, որ խիստ որոշման մը կը նմանէր, սակայն իւր նուրբ ունքանց ու շրթանց վրայ նկարուած էին կանացի հեզութիւն և սրտի անսահման բարութիւն։

Տառապանք զարմացած կը դիտէր երբ յանկարծ երկու գեղեցիկ դիտիչ աչեր բարձրացան և հանդարտութեամբ զինքը դիտեցին։ Քաղցրիկ ձայն մը ձեւաւոր բերանէ մը ելնելով բսաւ.

—Մտիր, բայց ներս մտիր, աղջիկ, երկար ատենէ ի վեր քեզ կ'սպասեմ։ Ես, չէի կարող քեզ գալ, զի չեմ երթար ուր չեն կոչեր զիս։ Ես, մայր Համբերութիւն եմ, աստ կը բնակիմ, կը հսկեմ և մտիկ կ'ընեմ։ Լիճը զոր կը տեսնես, ինձ կ'ածէ զիս ուղղողներուն ձայները։ Շատ անգամներ ետեւէդ եկած եմ, սակայն դժբաղդաբար զքեզ չեմ գտած։

Ճակատին նշանն աւելի խորացաւ։

Տառապանք իւր գլուխը նորա ծոցին վրայ հանգչեցուց։

—Ո՞հ, միշտ հետս եկու, բսաւ։

—Ոչ, աղջիկս, ոչ, երբ զիս կոչես կուգամ և եթէ հիմա խոնջած ես հիւր լեր ինձ։

Տառապանք բոլոր գիշերը մայր Համբերութեան քովը անցուց, իսկ այգուն նոր ուժ ու զօրութիւն առած մեկնեցաւ։

Դաշտք ու մարգագետինք գոյնզգոյն ծաղկօք ու կանաչութեամբք ծածկուած էին. գարնան եղանակն էր։

Տառապանք՝ սոյն քնքոյշ ծաղիկները դիտելով մնաց։

—Խե՛ղճեր, հիմա կը ծաղկիք այդքան զուարթագին և այսօր իսկ զոհ պիտի լինիք մանգաղին։

Նոյն պահուն կայտառ աղջիկ մը նշմարեց, որ առանձինն կեցած դաշտին մէջ, երկինք մարդու արագութեամբ կը քաղէր։

—Բարի լոյս, սիրունիկս, աղաղակեց կատակասէր աղջիկն, եկ ինձ օգնէ. և այս ըսելով սկսաւ ետեւէն վազել. մազերն օդին մէջ կը տատանէին, իսկ կապուտակեղ աչերն արեգական փայլ ունէին։

—Բայց ո՞վ ես դու, բսաւ զարմացմամբ, կանգ առնլով ի տես աչացն Տառապանքի։

—Ես Տառապանքն եմ. դու ո՞վ ես։

—Ես Աշխուժութիւնն եմ. Միթէ չ'ե՞ս տեսներ որքան առոյգ եմ եւ ո՞րչափ զօրութիւն ունիմ բազկացս վրայ։ Եւ սոյն խօսքերն արտասանելով, Տառապանքը փետուրի մը պէս վեր վերցուց եւ բարձրաձայն խնդալով սկսաւ դաշտերու մէջէն վազել։

Ուրախութեան սաւեր մ'անցաւ Տառապանքի աչաց առջեւէն, և բսաւ պաղատագին.

—Եկու, միշտ հետս եկու, ես հրաման չունիմ երբեք հանգչելու եւ յաճախ այնքան խոնջեալ եմ։

—Քոյր իմ, խնդրածդ անկարելի է, քանզի պէտք է որ նիրհեմ, վազելու առոյգ լինելու համար։ Ցերեկը ես ալ ամեն տեղ եմ, պէտք է միշտ խնդամ, եւ եթէ շարունակ աչերդ դիտեմ, ժպիտն կը դադրի շրթանցս վրայէն։ Սակայն երբ յոգնիս, կուգամ։ Կոչէ զիս քու այցելած վայրերդ, որպէս զի վշտացելոց սրտերու մէջ զուարճութիւն եւ ուրախութիւն սփռեմ։

Եւ հետեւեալ օրն Տառապանք աւելի հեռի գնաց ընդարձակ աշխարհին մէջ։

Իսկ Համբերութիւնն ու Աշխուժութիւնն, խօսքերնուն վրայ հաստատ կենալով, նորա հաւատարիմ ընկերուհիներն եղան. Սակայն՝ առ այն լճի կառուցեալ տան մէջ կը հաւաքուէին և կենաց գիրքը կը կարդային ու մէջը նորանոր դէպքեր կը գրէին։

. . .

ՀԱՄԱԶԳԵԱՑ
ՕՐԻՈՐԴԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Համազգեաց վարժարանին խնամակալութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ հայ օրիորդաց բարձրագոյն կրթութեան մը միջոցները լիովին ապահովելու դիտմամբ, համաձայնեցուցած է վարժարանին ծրագիրն աղջկանց բարձրագոյն դաստիարակութեան համար յեւրոպա ընդունուած վերջին և կատարելագոյն ծրագրաց։

Ուսմունք մասամբ Փրանսերէն լեզուաւ պիտի աւանդուին։

Ուսումնական ընթացքը, (Նախակրթարանէն զատ), եօթն տարուան է, երկու շրջանի բաժնուած. Առաջին շրջանի մէջ «որ եռամեայ» է, այն աշակերտուհիք՝ զորս իրենց ընտանիքը պատրաստած կը համարին առնուլ դպրոցէն, ի լրումն երրորդ տարուան, պիտի ընդունին ընտիր դաստիարակութեան մը անհրաժեշտ տարերքը։ Այս շրջանի աւարտող օրիորդաց կը տրուի «ընծայագիր» մը (սերթիֆիքա)։ Երկրորդ շրջանն՝ որ «երկու տարի կը տեւէ», յատկացեալ է աւելի կատարեալ կրթութեան մը. ի փակման այս շրջանին, օրիորդք կ'ընդունին վկայագիր մը «(տիփլոմ)»։

Այս հնգամեայ ընթացքէն զատ, վարժարանը պիտի ունենայ նաեւ լրացուցիչ «վեցերորդ» տարի մը, յորում աշակերտուհիք կարող պիտի ըլլան զարգացնել իրենց մտաւոր ձիրքն, և պատրաստուիլ յատուկ ուսումնական ասպարէզներու։

Ընդհանուր ծրագիրն ի լոյս պիտի ընծայուի ի մօտոյ։

Վարժարանին նոր ծրագրոյն պահանջմանց համեմատ, ուսուցչաց անձնակազմը կազմուած է հետեւեալ եղանակաւ, սկսեալ ի Մարտէ 1890։

ՈՒՍՄՈՒՆՔ ԵՒ ԴԱՍԱՏՈՒՔ

Կրօնագիտութիւն, Բարոյական և Մայրենի լեզու.—Հ. ԴԱՒԻԹ Վ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ։

Ֆրանսերէն լեզու և մատենագրութիւն.—Տիկին ԳՈՆՏԷՆ—Պ. ՇԱՌՎԷ. («Դպրատուն Ղալաթա-Սէրայի»)

Պատմութիւն և Աշխարհագրութիւն.—Հ. ԴԱՒԻԹ Վ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ—Պ. ՇԱՌՎԷ։

Չափաբերական ուսմունք.— Պ. ՄԻԼՏՈՆ ՍԵՐՈԲԵԱՆ — Պ. ԿՈՒԱՆԺԷ («Դպրատուն Ղալաթա-Սէրայի»)։

Բնական պատմութիւն և Բնական գիտութիւնք.—Պ. ՄԻԼՏՈՆ ՍԵՐՈԲԵԱՆ — Պ. ՍԱՐԼ («Դպրատուն Ղալաթա-Սէրայի»)

Անգլիերէն լեզու.—Օր. ՇԱՐԼԸՆՏ։

Երգ.—Տիկին ԼԻՎԱՏԱՐԻ։

Գեղագրութիւն և գծագրութիւն.—Պ. Ց. ՎԱՍԻԼԵԱՆ։

Ջութակի դաս.—Պ. ԳԱԼԸՆՏԷՐԵԱՆ։

Գերմաներէնն և ուրիշ լեզուները կ'աւանդուին յատուկ թոշակաւ, ծնողաց և վարժարանին Տեսչութեան հետ համաձայնութեամբ։ Վարժարանին թոշակը տարեկան վեց Օսմ. ոսկի է, վճարելի եռամսեայ կանխիկ. ո' և է պատճառաւ բացակայութեան համար, տարեկան թոշակէն ոչ ինչ կը զեղչուի։ 2—6

ԻԼԱՆ

ԲՈՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷՂՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Էվվէլի իլանտէ գիբի օլունտուղը վէճհլէ Շէհր Էմանէթի ճէլիլէսի հէնտէսխանէսինտէն թէքրիմ օլունան րէսմի մուսաթթահ վէ միւճէսսիմինէ վէ օլ պապտէ թանզիմ օլունան քէշֆի էվվէլինէ թէվֆիգան Եէնի Ճամի հավլիսինտէ ինշա օլունաճագ Բօսթախանէ էպնիյէսի ինշա էլ միւնագասա մէճմուի 19 զուրուշ հիսապը իլէ 900.000 զուրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ գալմըշ վէ էմրի միւնագասանըն չէհրի մարթըն 6ընճը սալը կիւնիւ արգասը ալընմագ վէ Փէրշէմպէ կիւնիւ եւզաէ պէշ թէնզիլի իլէ իհալէսի իճրա գըլընմագ մուգարրէր պուլունմըշ օլմաղլա օլ վէճհլէ թալիպ օլանլարըն 500 ատէտ լիրայի օսմանի թէմինաթ աքչէլէրի իլէ վէ եա միւթէպէր պանքերլէրի վէքէլէթնամէլէրի իլէ պէրապէր Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի ճէլիլէսի մէճլիսի խուսուսիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի թէքրար իլան օլունուր։

24 Հուպաթ 305 — 342

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ծինուար Ծէնապը Միւլիւքեանէյէ՝ Շէհրը Րամազանը Շէրիֆտէ վէրիլմէք իւզրէ միւպայեա օլունաճագ օթուզ պին գըյէ ձէ գասար րէչէլին իթաւըրնա թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 Հուպաթ 1890 — 336

Նօ. 34 — 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ծինուար Ծէնապը Միւլիւքեանէ իչին պիր սէնէլիք օլարագ միւպայեա օլունաճագ եիւզ օթուզ պին չէքի հաթապ իլէ իքի պուչուգտան իւչ միլիոն քիլօ քէօմիւրիւն իթաւըրնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 Հուպաթ 1890 — 337

Նօ. 35 — 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ եիւզ էլլիտէն եիւզ սէքսէն պին քիլօ Թրիէսթէ թօրպա չէքէրինին իթաւըրնա թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 Հուպաթ 1890 — 338

Նօ. 36 — 1—3

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 **"ՖԻՆԻՔՍ"** Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյ կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս

Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8.000.000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5.604.722
Տարեկան հասոյթ	»	12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք **6.250.000** Պահեստի դրամ ֆրանք **1.270.300**

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։

Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 յուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան **100.000.000** ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Եօռւկիւտիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ.—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ԻԼԱՆ,

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ նէֆթին ի ֆի պին դըյէ սապօւնըն շուպամբ րուժինին նիրմի սէքիզինճի կիւնիւ գարարը գամխրի վիրիլէճէկինտէն իժտայընա ժալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 331

Նօ. 29 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գաբանը տաղիւ ֆապրիգայի հիւմայունընա մէրպութ օլուպ իւչ նիւզ ալթը սէնէսի մարտըն իպթիտասընտան իթիպարէն սէնէյի մէրգումէ չուպաթըն նիհայէթինէ գատար պիր սէնէլիք օլարագ թահթը դօնթրաթօյա ալընմագ իւզրէ պէտէլը ինճարը մէվգըի միւզայէտէյէ վազ օլունան տէօրթ պապ տիւքքեանըն խիթիճարընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 332

Նօ. 30 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ խազինէսինէ պուլունան ֆապրիգալար իչին միւպայեա օլունաճագը էփփէլճէ իլան գըլընան էլէյլի մատէն քէօմիւրինին իչյու չուպաթը րուժինին նիրմի սէքիզինճի կիւնիւ գարարը գամխրի վէրիլէճէկի վէ իր թէսի կիւնիւ նիւզտէ պէշ գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ իխժարինա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 333

Նօ. 31 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Սէլանիք Փըրգայի ասքէրիյէսինտէ պուլունան ասաքիրի շահանէ հայվանաթը իչուն իւչ նիւզ ալթը սէնէսի զարֆընտա լիւզումը գատար ալընաճագ օթուզ նէտի գալէմ էչխաի մայ-

թապխէնին իչյու թարխխանէ իթիպարէն օն կիւն խիթամընա գատար միւնագասալարը իճրա օլունաճագըն տան իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 334

Նօ. 32 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ալ նըլըթզը քէպիր տիւյմէ, կրոսս պին իքի նիւզ սէքսէն։

Պէչ նիւզ հարասըլը մագարա իբլիկի, կրոսս էլլի։

Սիեահ չախրազ չիֆթ էլլի ալթը պին տէօրթ նիւզ գրրդ։

Բանթալօն թոյը, ատէտ նիւզ օն պին։

Սիեահ գայթան, մէթրօ ալթմըշ իքի պույուք։

Ալ նըլըթզը սադէ տիւյմէ, կրոսս նէտի նիւզ գրրդ սէքիզ։

Սարը քէպիր չարրազ չիֆթ օն ալթը։

Զաբէթ թոյը, ատէտ ալթմըշ տէօրթ պին։

Դըրմըզը գայթան, մէթրօ իքի նիւզ օն ալթը պին։

Քէպիր թօրճը վէ սիւփօրի սէթրէ տիւյմէսի, կրոսս նէտի նիւզ օն տէօրթ սարը էլլի սէքիզ պէյազ։

Տէօրտիւնճի օրտուի հիւմայունի թէրզիխանէսի իչուն մէվգըի միւնագասայա գօնըլան պալաւէ մէրգումը օն գալէմ էշիանըն իչյու թարխխանէ իթիպարէն օն կիւն խիթամընա գատար միւնագասալարը իճրա օլունաճագընտան իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 չուպաթ 1890 335

Նօ. 33 3—3

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կ. ՍԱՎՐՈՒՍԵԱՆ և Յ. ԽԱՍԳՈՒԼԵԱՆ

10 ձէլալ-պէյ խանի տակը 10

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ

ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԺՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած համբաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յատուկ խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է։

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 52

Նուրը Օսմանիէ մզկիթի դիմաց, չուկային դուռը թիւ 19, և դարձեալ նոյն փողոցին մէջ բիչ մը վերօք իւր մասնաճիւղն թիւ 5։

Պատիւ ունինք ծանուցանել, մեր յարգոյ յաճախորդաց թէ թող չխաբուին, ներկայիս իբր ժողովրդեան օգտակար լինելու պատրուակաւ, կօշկակարաց ոմանց ըրած ծանուցումներէն՝ որք կօշկից աժան վաճառում մը կը յայտարարեն։ պէտք է գիտնալ թէ երբէք և ոչ մի արհեստաւոր արժէքաւոր լաւ ապրանք մը, չկրնար վաճառել իւր արժէքէն պակաս, և ոչ մի պարագայի մէջ, ուստի երբ մեր պատուարժան յաճախորդք, աժան կօշիկ գնել կ'ուզեն մենք ալ կրնամք նոցա վաճառած միևնոյն գներով, միևնոյն ֆրանսական ապրանքները կօշիկի վերածել, և վաճառել առ միայն գեղեցկացնելով. ըստ թրքական առածին թէ, «Հէր տիւքեան քէնտի քիրասը իլէ» ուստի թող չխաբուի, և ո՛չ մէկը թէ Օսմ. ոսկին 95 դրուշի կրնամ գնել, վասն զի նա միշտ 108 և երբեմն ալ բան մը աւելի կ'արժէ. զորաւոր փաստ մ'ալ սա է թէ՝ մինչև ֆրանսական ընտիր ապրանքներ 1 կամ 2 և կամ 5 առ 100 յաւելում գտած են՝ ինչպէ՞ս չինուածն 30 առ 100 զեղչով կը ծախուի՝ երբ նա ըստ առաջնոյն լաւ պատրաստուած լինի. իւրեց այս վիճակին մէջ որոնք որ չուզեն հաւատ ընծայել, իբր փորձ թող գնեն մէկ մէկ զոյգ և համեմատելով, գնահատեն ընտիր ապրանաց ճշմարիտ արժէքն և քաջալերեն ճշմարիտ և բանգէտ արհեստաւորներն,

Զեմք կրնար ուրանալ թէ՝ ասկէ 10—15 տարի յառաջ, Հայոց մէջ երեւելի և արհեստաւոր կօշկակար մը չկար մինչև այսօր, հրապարակի վրայ կան հայ կօշկակարներ, որք պանծանօք կրնամ ըսել թէ գերազանցած են օտար ազգի կօշկակարներն, նա մանաւանդ Յոյներն որոնց յառաջուած կը համարուէր սոյն արհեստն՝ ուստի կը հրաւիրեմք հայ երիտասարդութիւնը ակնարկ մը նետել կօշկակարաց դասուն վրայ և փորձով հաստատել թէ հայ կօշկակարք կրնան մրցիլ յունաց հետ, և յետ խրախուսելոյ ջանալ քաջալերել իւր ազգի արհեստաւորներն, որպէս զի առաջ եւ աշխատին աւելի եւս ծաղկեցնել արհեստն, և նոր արհեստի դիմաց երիտասարդաց կենդանի տիպարներ ըլլան։ Վաճառատանցս մէջ կան, և կը պատրաստուին արանց և կանանց համար ամեն տեսակ կօշիկներ չափաւոր գներով։ 313 4—13

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԷՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր	Ֆր.	86.699.951.29.
Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարոց	»	408.448.921.35.

Ապահովագրեալ տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժին. ներէն % 25 չափ կ'ընեն։

Ապահովագրեալ տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % չափ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ, Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 29.70 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ, ասկէ զատ պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320,30 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մանկանց օժտին համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանքի շահարաժին ստացած են վերջին բաշխումէն։

Զիջին մ'ցանակի մը միջոցաւ կարելի է երաշխաւորել նաև վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ,

Գըասէնեակք, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայերի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ 26

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ —Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչև ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, բնաւորութիւն, զառանցանք, ռանական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ ռանական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ոգեսպառումը. կը կազդուրէ կենսական ոյժերու ․ և է կորուստ որ յառաջ եկած է ․ եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սաստ հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ մնայուն է. Մելամաղձութեան զգացումներն եւ սխտանկ կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը.

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային զգայութիւն կ'առնէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ զգայութիւնն է. Ռանական կարողը կը կենդանացնէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հաւմկու եւ տեւոյ առողջութիւն մը. այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ. Ախորժահամ է, կը զուէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն ․ կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի զոր ծածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մտաւորական յաւելումն եւ կարութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը զոր վարժուած ․․․ էր. Մարսողութիւնը վերանորոգուած է. Ախորժակը հրաշալի պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի. Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ. Ջղութիւնը կը գուանարին, ․․․ը չորցուն կը լինին, մարթը պայծառ եւ առողջ դէմքը այժ կ'առնան։

Զգուշացեք սոտ նմանութիւններէն. Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ․․․ ․․․ հաստատութեան դրոշմը կը կրեն առ բանական Dr. Lalors' Phosphodyne. London, ․․․ փորագրուած. Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած ․․․ վնասակար կեղծել։

Մեծաքանակ եւ փոքր-քանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

Մ. ԷՏՄՈՆՏՍ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

65 Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Ղալաթա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյին, 95 եւ 97։

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211 · Կ · ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունիմ ծանուցանել իմ բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իմ խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ' արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համեմատ։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին։

Պօթին Կալոշ	դրշ.	95	Պալատական Կալոշ դրշ.		45
Պօթին	»	67	Կանանց մուճակ	»	40
Մույկ	»	150	Կանանց ջախարրին	»	45
Սկարբին	»	52			

Ինչպէս յաճախ կը տեսնուի զանազան ծանուցմանց մէջ, մեր արհեստակիցք ոմանք, սովոր են, երբ ապրանք մը աժան կը ծախուի, ըսել յաճախորդաց թէ, չինուածքին մէջ թերութիւն կայ. մեր Արգոյ յաճախորդք, կրնան վկայել թէ մենք աժան և թէ լաւ պատրաստուած գազզիական կօշիկներ կը վաճառենք, և կրնանք վաճառել. վասն զի մենք նախնական նիւթն, ուղղակի Գաղղիայէն բերել կուտանք, և ո՛չ թէ Մերճանէն կը գնենք ալլոց նման. մենք ապրանքը գնած ատեն կը շահինք և ոչ թէ վաճառած, հետեւաբար հասարակութիւնն զգուշացնելու համար այլ ընդալոյ հրատարակութիւններէ, կը հրաւիրենք վերստին գալ, անձամբ ստուգել, և չահդիտական առարկութեանց չզոհուիլ։ 291 3—20

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐՍԱՆ ՆՈՒԱՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ–ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթխառն պատրաստութիւններէն։

Այս երկաթ, չոր հաց չոր ներէր, մեծ ոգեւորութեամբ կ'ամրապնդէ և կազդուրէ

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռայները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

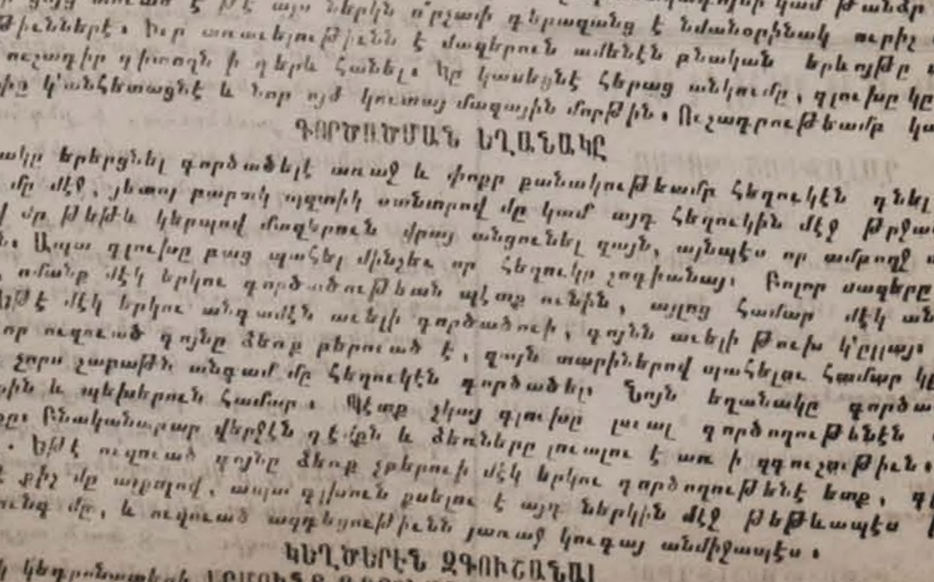

Նոր գիւտ մ'է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ․ և է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ԾԱԳԱՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ, Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։ Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկին ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իր տաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երևոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դերև հանել։ Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Արուակը երբեք գործածել առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ սպունգի մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած ըսլսնգով մը թեթև կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերու թրջին։ Ասոր գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չորնայ։ Բոլոր սագերը մէկ շնչով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամ բաւ է։ Նշէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Գամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթէ անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջէն դէմքն և ձեռները լուալու է առ ի զգուշութիւն։

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը ուալու է քիչ մը սոդայով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թաթխուած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏ

Միակ կեդրոնատեղի ԼՐԱՈՒՆՏՍ ԳԱՐՈՒԱՆԱ ԽՈՅԵ, Վայրամ, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյին, թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 65

ՄԱՏԱՄ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

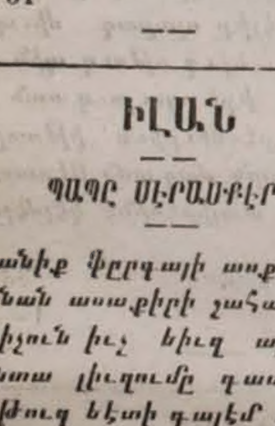

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, փայլ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը անհետացնել կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց մխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ըսել չէ, և ամենեւին զեան մը չըներ։ Եթէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր ․․․ Ս. Ա. Ալլէնի Աշխարհահռչակ Մազ Նորոգիչը. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row).

Նոյնպէս Փարիզ ու Նիւ Եօրք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անուշ հոտագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Զոյգը վաճառուի Ֆ. և Ն. Ֆօնյիւս Եղբարց Բերա Նաժիոն դեղատանը, 433 Մեծ փողոց Բերա, Խաճի Քարբուսն, Ղալաթիա, Սիւսէթ Ֆոլայտրտի 93 և 97. Փիւթիզքեան եղբարց քով 77 Իւնի էօնիւ—, 51 Եէնի ճամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Իզմիոնի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428։ 16